

NACIONALINĖ MOKYKLŲ VERTINIMO AGENTŪRA

PANEVĖŽIO RAJONO SAVIVALDYBĖS VELŽIO GIMNAZIJOS IŠORINIO VERTINIMO ATASKAITA

2016-05-25 Nr. A-28

Vilnius

IŽANGA

Vizito laikas – 2016 m. balandžio 18–22 d.

Vizito tikslas – mokyklų veiklos kokybės išorinis vertinimas.

Išorės vertintojų komanda:

Vadovaujančioji vertintoja – Audronė Šarskuvienė.

Išorės vertintojai:

Tomas Jankūnas, vertintojas, atsakingas 1 srities (išskyrus rodiklį 1.3.3.) temų vertinimą;

Jūratė Šidlauskienė, vertintoja, atsakinga už 1 srities 1.3.3. rodiklio ir 4 srities temų vertinimą;

Nijolė Pupinienė, vertintoja, atsakinga už 2 srities 2.1.–2.3. temų vertinimą;

Tomas Bičiūnas, vertintojas, atsakingas už 2 srities temų 2.4.–1.6. temų ir 3 srities temų vertinimą;

Violeta Motiejūnienė, vertintoja, atsakinga už 5 srities temų vertinimą.

Išorės vertintojai stebėjo 126 ugdomasias veiklas. Vizito metu buvo gilinamasi į mokyklos vadovų ir aptarnaujančio personalo, mokinių, mokytojų veiklą pamokose, klasių valandėlėse, neformaliojo švietimo užsiėmimuose. Mokiniai stebėti natūralioje aplinkoje ir darbo vietose, kalbėtasi su gimnazijos vadovais, darbuotojais, savivaldos institucijų nariais, mokiniais ir jų tėvais.

Vertinimo procese ir ataskaitoje taikyta 4 vertinimo lygių skalė:

- „**labai gerai**“ – veikla yra nepriekaištinga, veiksminga, savita, kryptinga, kūrybiška – 4 lygis; šiuo lygiu įvertintą patirtį galima paskleisti už mokyklos ribų;

- „**gerai**“ – veikla tinkama, paveiki, lanksti, turinti savitų bruožų – 3 lygis; taip įvertintą mokytojų patirtį verta skleisti mokykloje;

- „**patenkinamai**“ – veikla yra priimtina, vidutiniška, neišskirtinė, ne visuomet prasminga ir veiksminga, t. y. veikla tinkama, bet yra ką tobulinti, verta sustiprinti ir išplėtoti – 2 lygis;

- „**prastai**“ – veikla neperspektyvi, neveiksminga, nekonkreči, rizikinga, veiklą būtina tobulinti – 1 lygis.

Išskiriant stipriuosius ir tobulintinus mokyklos veiklos aspektus prie teiginių nurodomi veiklos kokybės lygiai bei temos (pvz., 2.3., 2.4.) arba veiklos rodikliai (pvz., 1.1.6., 2.2.1.), kuriuos mokykla gali patikslinti naudodamasi Bendrojo lavinimo mokyklų įsivertinimo rekomendacijomis.

Vertinant vadovautasi tais pačiais kaip ir mokyklos įsivertinimo (vidaus audito) veiklos rodikliais, atsižvelgta į šiuo metu galiojančias Bendrąsias programas ir bendruosius ugdymo planus, mokyklos veiklą reglamentuojančius teisės aktus.

Išorės vertintojų komanda dėkoja Panevėžio rajono Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vyriausiajai specialistei gerb. Sigitai Jasiūnienei už pateiktą informaciją apie mokyklą, Panevėžio r. Velžio gimnazijos direktoriui gerb. Rimtui Baltušiiui, pavaduotojoms ugdymui gerb. Silvijai Šukevičienei, gerb. Violetai Brazdžiuvienei, direktoriaus pavaduotojui administracijai ir ūkiui gerb. Vidmantui Daunoravičiui už dalykišką bendradarbiavimą, labai geras darbo sąlygas, visai gimnazijos bendruomenei – už malonų bendravimą.

Išorės vertintojų komanda yra įsitikinusi, kad rekomenduojamus patobulinimus Velžio gimnazijos bendruomenė gali įgyvendinti veiksmingiau panaudodama savo vidaus išteklius bei pasitelkdama gimnazijos savininko pagalbą.

I. GIMNAZIJOS STIPRIEJI IR TOBULINTINI VEIKLOS ASPEKTAI

Stiprieji gimnazijos veiklos aspektai

1. Tapatumo su gimnazija jausmas (1.1.3. – 4 lygis).
2. Mokyklos ryšiai (1.4. – 4 lygis).
3. Pasirenkamosios programos (2.1.4. – 4 lygis).
4. Neakademiniai mokinių pasiekimai (3.2.2. – 4 lygis).
5. Rūpinimasis mokiniais (4.1. – 4 lygis).
6. Pagalba planuojant karjerą (4.4. – 4 lygis).
7. Gimnazijos įsivertinimas (5.2. – 4 lygis).
8. Vadovavimo stilius (5.3. – 4 lygis).
9. Personalo valdymas (5.4. – 4 lygis).
10. Materialinių išteklių valdymas (5.5. – 4 lygis).

Velžio gimnaziją itin reikia pagirti už pažangos siekį – gimnazijos veiklos tobulinimą iššūkius paverčiant galimybėmis (1.2.3. – 4 lygis).

Tobulintini gimnazijos veiklos aspektai

1. Tarpdalykiniai ryšiai pamokoje (2.1.3. – 3 lygis).
2. Mokėjimo mokytis kompetencijos ugdymas (2.4.2. – 3 lygis).
3. Mokymasis bendradarbiaujant (2.4.3. – 2 lygis).
4. Mokymosi veiklos diferencijavimas pamokoje (2.5.2. – 2 lygis).
5. Atskirų mokinių pažangos matavimas pagal mokymosi uždavinio kriterijus (3.1.1. – 3 lygis).

II. PENKIŲ VEIKLOS SRIČIŲ VERTINIMAS

1. MOKYKLOS KULTŪRA

Panevėžio rajono Velžio gimnazijos kultūra yra savita (4 lygis).

Mokyklos etosas vertinimas kaip kryptingas (4 lygis), išskyrus vertybes, elgesio normas, principus ir klasių mikroklimatą, kurie yra tinkami (3 lygis).

Dauguma gimnazijos bendruomenės narių atpažįsta mokymosi bei bendražmogiškas vertybes, kuriomis vadovaujasi mokydamiesi, bendradarbiaudami bei puoselėdami savo mokyklą. Gimnazijos vertybėmis – „*kartu mes esame stipresni*“, „*esame orientuoti į rezultatus*“, „*mes kuriame pokyčius*“, „*degame aistra lyderiauti*“, „*esame socialiai atsakingi*“ – vadovujasi visi gimnazijos vadovai, pedagogai bei dauguma mokinių ir tėvų atstovų. Dauguma bendruomenės narių žino bei suvokia gimnazijos filosofijos prasmę – „*Mokymasis – prasmės sau kūrimas*“ (M. Teresevičienė). Filosofijos teiginys paskelbtas interneto svetainėje, iškabintas ant mokyklos pastato – matomas kiekvieną dieną bei telkia bendruomenės narius mokymuisi. Dauguma mokinių bei pedagogų žino ir supranta, koks elgesys mokykloje vertinamas ir toleruojamas, stengiasi palaikyti draugišką, pozityvų, svetingą mikroklimatą bei laikytis susitarimų. Pastebėtina, kad siekiant elgesio reglamentavimo dermės, pakeitus vidaus darbo tvarkos taisykles, gimnazijai vertėtų atnaujinti Mokinio elgesio taisykles. Vertybinės nuostatos formuojamos ne tik kasdienėje mokyklos veikloje, bet ir vykdant projektus, organizuojant įvairius renginius, susitikimus, akcijas, puošiant bei kuriant ugdymo aplinką, kurioje daug pozityvių nuostatų (užrašai „Ar šiandiena šypsojaisi?“, akcija „Atvira

knygų spinta“, kiekvieno ryto muzikinis skambutis su daina „Labas rytas“ ir pan.). Kasmet vis daugiau tėvų renkasi šią mokyklą, mokiniai atvyksta net iš Panevėžio miesto. Dauguma mokinių pasitikėjimą savimi stiprina, savirealizacijos reikmes tenkina dalyvaudami priimant sprendimus, prisidedami prie geranoriškos ir saugios aplinkos kūrimo: pvz., siūlydami darbo tvarkos taisyklių pakeitimus bei neformaliojo švietimo ir kitas veiklas, aktyviai dalyvaudami projektinėse veiklose. Gimnazijos bendruomenės vertybės, elgesio normos ir principai yra pakankamai kryptingi.

Tradicijos ir ritualai veiksmingi (4 lygis). Panevėžio rajono Velžio gimnazijos istorija prasidėjo nuo 1982 metų, kai buvo atidaryta vidurinė mokykla, kurioje mokėsi per 285 mokinius. Šis skaičius nuolatos augo, o 2005 metais vidurinė mokykla tapo ilgąja gimnazija. 2012 metais gimnazija šventė 30-metį. Mokykloje kuriamos ir puoselėjamos savitos tradicijos bei ritualai, kurie yra svarbūs net tik šios ugdymo įstaigos, bet ir Velžio gyvenvietės bendruomenei, nes mokykla yra viena iš aktyviausių viešojo sektoriaus institucijų, telkiančių gyvenvietės bendruomenę bendrai veiklai. Panevėžio rajono Velžio pradinės mokyklos šimtmečio proga tėvų klubas padovanojo gimnazijos bendruomenei paminklinį akmenį „Gimnazijai – 100, Lietuvai – 1000“. Mokyklos pagalba leidžiamas bendruomenės laikraštis „Velžio balselis“. 2013 metais Velžio gimnazija organizavo rajoninį renginį „Kūrybinės dirbtuvės-2013“, kuris tapo tradiciniu rajone. Sėkmingai dirba bei gimnaziją reprezentuoja tautinių šokių kolektyvai, vadovaujami mokytojo J. Marcinkevičiaus. Be įprastų tradicinių renginių, kaip Rugsėjo 1-osios, Rudens gėrybių, Paskutinio skambučio šventės, Mokytojo dienos paminėjimas, „Kalėdiniai vaidinimai“, šv. Valentino diena, Šimtadienis ir pan., kuriamos ir naujos tradicijos: puoselėjant patriotiškumą pirmadieniais, prasidėjus pirmai pamokai, visa gimnazijos bendruomenė gieda Tautišką giesmę, dalyvaujama „Darom“ talkose, rengiamos profesionalių menininkų bei visuomenininkų parodos, apskritojo stalo diskusijos, bendruomenės šventė, teikiamos nominacijos „Išminties medis“, vyksta Mainų savaitė pradinėjų klasių mokiniams ir pan. Informacinio centro darbuotojos organizuoja tradicinius literatūrinius renginius, parodas. Nauja ugdymo tradicija – dalyvavimas nacionaliniame projekte „Skaitanti mokykla“: vieną dieną per savaitę visi mokytojai per vieną pamoką 10–15 min. skaito mokinių pasirinktą knygą. Tradicija, kuria siekiama populiarinti skaitymą ir stiprinti teksto suvokimo gebėjimus, tęsiama jau trečius metus. Mokyklos istorija, krašto bei Lietuvos tradicijos puoselėjamos gimnazijos etnografiniame muziejuje – edukacinėje aplinkoje, kurioje vedamos penkios parengtos integracinės etninės pamokos, vyksta maironėčių būrelio užsiėmimai, organizuojamos darbuotojų ir mokinių darbų parodos. Gimnazijos bendruomenės nariai mokyklos šventes pradeda gimnazijos daina, kurioje akcentuojami vaikystė, vietos kraštovaizdis, mokymasis, bendrystė. Mokyklos emblemoje, kuri gausiai ir skoningai naudojama, pavaizduota atvertos knygos-paukščio skrydžio sinchronizacija, virš kurios pakilusi stilizuota saulė, kviečianti mokytis bei pažinti šviesą. Emblemos simbolika yra atpažįstama bei suprantama visos mokyklos bendruomenės narių. Gimnazijoje yra susitarta dėl uniformų dėvėjimo taisyklių bei sudarytos visos sąlygos kiekvienam mokiniui įsigyti uniformą pagal jo galimybes. Išorinio vertinimo metu uniformą dėvėjo beveik visi mokiniai (apie 95 proc.). Mokiniams patinka ir paskutinis mėnesio penktadienis, kai jie turi galimybių mokykloje lankytis be uniformų. Beje, tas penktadienis nėra tik diena be uniformos – Mokinių parlamento nariai skelbia dienos aprangos temą (puiki galimybė mokinių valdymo demokratiškumui, kūrybiškumui reikštis, o tai, kad mokiniai visada įspėjami „*Treningai nėra tinkama apranga*“, diegia aprangos kultūros įgūdžius). Dauguma gimnazijos veiklų yra tęstinės, tačiau dalis jų atnaujinamos pagal bendruomenės narių poreikius bei interesus. Mokyklos istorija, tradicijos, simboliai, ugdymo aplinka yra reikšmingi gimnazijos tęstinumui bei telkia visą bendruomenę.

Tapatumo su gimnazija jausmas vertinamas labai gerai (4 lygis) bei yra vienas stipriųjų mokyklos veiklos aspektų. Beveik visa mokyklos bendruomenė – mokiniai, tėvai, pedagogai – didžiuojasi gimnazija: geru įstaigos įvaizdžiu, akademiniais ir kitais mokinių pasiekimais rajone, tuo, kad didėja mokinių skaičius. Visi kalbinti gimnazistai didžiavosi savo mokyklos pedagogais bei pagalbos mokiniams specialistais, tuo tarpu mokyklos vadovai džiaugėsi pedagogais, susitelkusiais dėl gimnazijos bendrų tikslų, tuo, kad dalis jų garsina gimnaziją ne tik rajone, bet ir visoje Lietuvoje. Beveik visi pedagogai teigiamai atsiliepė apie mokyklos vadovų komandą,

didžiavosi vadovų darbu. Susitikime su išorės vertintojais dalyvavę tėvų bei mokyklos partnerių atstovai džiaugėsi šia rajono mokykla, jos vadovais, kurie telkia vietos bendruomenę mokytis būti kartu. Kiekvieno gimnazijos bendruomenės nario pasiekimas yra visos mokyklos pasiekimas, todėl asmeninės padėkos mokiniams, darbuotojams kabo dalykų kabinetuose, koridoriuose, sveikinimai skelbiami gimnazijos interneto svetainėje. Tapatumą su mokykla liudija ir tai, kad išorinio vertinimo metu beveik visi mokiniai dėvėjo tvarkingas uniformas, papuoštas gimnazijos atributika. Taip pat aukštą pasididžiavimo savo mokykla jausmą rodo 2015–2016 mokslo metų gimnazijos įsivertinimo duomenys, pateikti 2016 m. veiklos plane. Tėvų pritarimas teiginiams „*Mano vaiko mokykla yra gera mokykla*“ ir „*Aš esu patenkinta(-as), kad vaikas mokosi būtent šioje mokykloje*“ patenka tarp aukščiausiai vertinamų teiginių – jų įvertinimas – 3,7 (keturių lygių skalėje). Beveik visi gimnazijos mokiniai, tėvai ir pedagogai pasitikėdami vieni kitais, bendradarbiaudami bei džiaugdami kiekvieno bendruomenės nario sėkme, stiprina bendruomenišką tapatumą su gimnazija jausmą.

Bendruomenės santykiai yra veiksmingi (4 lygis). Išorinio vertinimo metu beveik visi mokiniai, mokytojai, tėvai ir administracija tarpusavyje bendravo mandagiai bei konstruktyviai, buvo dėmesingi ir susitelkę. Įvairi pedagogų bei mokinių rengiama projektinė veikla skatina bendruomenės narių pagarbą vienas kitam, pasitikėjimą, geranoriškumą. Saugumu gimnazijoje rūpinasi ne tik pagalbos mokiniui specialistai bei pedagogai, bet ir mokiniai: kasmet yra rengiami projektai ir stovyklos „Snaigytė“ bei „Sniego gniūžtė“, prevencinė savaitė „Be patyčių“. Bendradarbiavimas organizuotas įvairiais lygmenimis: gimnazijos pedagogai, įgyvendindami strateginio plano uždavinius, bendradarbiauja modelio „Mokomės mokytis“, „Mokytojų sklaidos valandos“ užsiėmimuose, tėvai svarbias problemas gvildena Tėvų klubo veikloje, mokiniai – demokratiškai išrinkto Mokinių parlamento susirinkimuose. Visos trys bendruomenės grupės bendradarbiauja dalyvaudamos įsivertinimo, veiklos planavimo procesuose, turi realių galimybių daryti įtakos įstaigos tobulinimui. Visų bendruomenės grupių santykius stiprina organizuojama Bendruomenės dienos šventė, mokinių, mokytojų ir tėvų „Neišardomo trikampio“, apvaliojo stalo diskusijos. Tenkindama mokinių pasiekimų lūkesčius ir skatindama besimokančios organizacijos plėtrą ir lyderystę gimnazija bendradarbiaudama tobulėja, o savo patirtimi dalinasi ne tik su kolegomis, bet ir su rajono bei šalies pedagogais, įgytą patirtį svetur taiko ir skleidžia savo mokykloje. Bendruomenės sutelktumui ir atvirumui padeda gimnazijos vadovų rengiamos ir pateikiamos organizacinės priemonės, pavyzdžiui, interneto svetainėje pateikta mokslo metų veiklos ciklograma, kurioje galima matyti skirtingų gimnazijos institucijų veiklos datas, todėl bendruomenės nariai iš anksto gali planuoti savo dienvakę. Dar vienas puikus pavyzdys – el. paštas manoproblema@gmail.com, kur bet kuris bendruomenės narys gali išsakyti savo problemą ar pateikti klausimą bei sulaukti tinkamos pagalbos. Įvertinę aukščiau išsakytus faktus išorės vertintojai konstatuoja, kad labai geri bendruomenės narių santykiai sudaro sąlygas mokyklos savivaldos ir formalių institucijų: mokinių ir tėvų, pedagogų bei pagalbos specialistų veiklas nukreipti į rūpinimąsi kiekvieno bendruomenės nario pažanga bei saugumu.

Mokykla atvira ir svetinga. Kiekvieną dieną lankytojus pasitinka budintis asmuo. Informaciniame ekrane prie pagrindinio įėjimo pateikiama aktuali informacija (pavyzdžiui, informacija apie vykstančias akcijas, renginius, naujausius mokinių pasiekimus ir laimėjimus – skelbiami sveikinimai šiems mokiniams), prieš pamokas groja nuotaikinga muzika. Kiekvienas bendruomenės narys yra pasiryžęs padėti svečiui surasti norimą darbuotoją ar reikiamą kabinetą. Svečiai mokyklos svetingumą įvertina Gimnazijos svečių knygoje, kurioje dauguma atsiliepimų apie gimnaziją yra labai šilti bei teigiami. Mokykloje organizuojamos atvirų durų dienos būsimiems bei esamiems mokinių tėvams. Mokyklos bendruomenė sudaro galimybių veikti mokinių bei tėvų savivaldos iniciatyvoms, sąlygas ne tik mokyklos bendruomenei, bet ir rajono gyventojams naudotis sporto salės, aikštyno bei „Baltosios nišos“ patalpomis. Pokalbių metu paaiškėjo, kad ne tik mokiniai, bet ir tėvai noriai padeda mokyklai: įsteigta nominacija „Metų pažanga“, prie valgyklos atidarytas bufetas ir pan. Kad tėvai vertina mokyklos atvirumą pagrindžia 2015–2016 mokslo metų gimnazijos įsivertinimo duomenys, pateikti 2016 m. veiklos plane. Tėvų pritarimas teiginiui „*Mokyklos personalas yra geranoriškas bendraudamas su tėvais*“ yra vienas iš aukščiausiai

vertinamų (įvertinimas – 3,6 keturių lygių skalėje). Mokyklos atvirumą bei svetingumą labai teigiamai įvertino ir gimnazijos ilgalaikiai partneriai: Panevėžio rajono švietimo centro, Paįstrio kultūros namų, rajono bibliotekos ir Socialinio skyriaus darbuotojai bei Parapijos klebonas, o taip pat vietos menininkai, susitikę su išorės vertintojais gimnazijos vertinimo metu. Mokyklą tėvai vertina kaip atvirą, svetingą, nes visada yra gimnazijoje laukiami, dėmesingai išklausomi, partneriai džiaugėsi galimybe dalintis idėjomis, bendradarbiavimu bei svetingumu, mokiniai – tuo, kad jų nuomonės išklausomos bei suteikiamos saviraiškos galimybės.

Klasių mikroklimatas tinkamas (3 lygis). Iš pokalbių su mokiniais, stebėtų pamokų, išorės vertintojai daro išvadą, kad daugumos mokinių santykiai su bendraklasiais ir mokytojais yra draugiški, geranoriški ir pagarbūs, mokiniai gali reikšti savo nuomonę, jaučiasi saugūs ne tik pamokų, bet ir pertraukų metu. Apibendrinti pastarojo veiklos aspekto vertinimai 107 stebėtose pamokose pateikti 1 lentelėje.

Santykių, tvarkos ir klasės valdymo stebėtose pamokose apibendrintas vertinimas
(N=107)

1 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
45 pamokose	48 pamokose	13 pamokų	1 pamokoje
42,1 proc.	44,9 proc.	12,1 proc.	0,9 proc.

Iš 1 lentelės duomenų matyti, kad 87 proc. stebėtų pamokų mikroklimatas buvo palankus mokytis daugumai mokinių. Vertinimo duomenys rodo, kad klasėje esamas mokinių skaičius neturėjo įtakos klasės mikroklimatui, prasčiausias (vertinimo vidurkis – 2,9 iš 4) mokinių elgesys fiksuotas 6-ose klasėse. Labai geri mokinių ir mokytojo tarpusavio santykiai stebėti IV, 1, 4 ir 7 klasėse, o taip pat mokytojų ekspertų bei metodininkų informacinių technologijų, dorinio ugdymo dalykų pamokose, geri – vyresn. mokytojų socialinio ugdymo, matematikos, gamtamokslinio ugdymo, užsienio k., lietuvių k. ir technologinio-meninio ugdymo dalykų pamokose. Klasių mikroklimatą, kaip vieną sėkmingiausių pamokos aspektų, išorės vertintojai išskyrė 22 (20,6 proc.) stebėtose pamokose. Ypatingai pozityvūs tarpusavio santykiai ir palankus mokymuisi mikroklimatas užfiksuoti 1b kl. muzikos, III kl. taikomųjų menų, amatų ir dizaino, 3b, 4a, IIIA (I gr.), 2 (Katinų skyriaus) kl. matematikos, 7 ab2 kl. užsienio (anglų) k. ir IIIA kl. lietuvių k. pamokose. Nei vienoje išorės vertintojų stebėtoje pamokoje santykiai, mikroklimatas neįvardyti kaip tobulintinas pamokos aspektas. Palankiausi mokymuisi santykiai užfiksuoti pamokose, kuriose mokytojai organizavo arba bandė organizuoti mokymąsi, remdamiesi šiuolaikine mokymosi samprata: iš 45 pamokų, kuriose užfiksuoti labai geri mokytojo ir mokinių santykiai, 19 vyko remiantis šiuolaikine mokymosi paradigma, 22 – bandyta dirbti šiuolaikiškai ir tik 4 pamokose mokymas buvo tradicinis. 2015–2016 mokslo metų gimnazijos įsivertinimo duomenys rodo, kad klasių mikroklimatas palankus mokymuisi, tačiau kartais trūksta pagalbos gerai besimokantiems ir silpniau besimokantiems mokiniams, daliai mokinių (40 proc.) stinga savarankiško darbo įgūdžių, iniciatyvos ir atsakomybės už mokymosi rezultatus. Gimnazijos bendruomenė jau keletą metų sistemingai tariasi dėl mikroklimato gerinimo klasėse, tai daroma pakankamai kryptingai (daugiau mokymosi atsakomybės perleidžiant mokiniams pagal jų mokymosi poreikius ir taikant šiuolaikinius mokymo (-si) metodus bei priemones), ką rodo ir išorinio vertinimo duomenys.

Mokyklos pažangos siekiai vertinami puikiai (4 lygis), išskyrus asmenybės raidos lūkesčius, kurie vertinami gerai (3 lygis).

Asmenybės raidos lūkesčiai nurodyti gimnazijos vizijoje, misijoje, ugdomų vertybių schemeje. Ugdymas vyksta pozityvioje bei saugioje aplinkoje, kur vyrauja tikėjimas kiekvieno mokinio kaip asmenybės tobulėjimu. Tam įtakos daro ir pagarbūs daugumos mokytojų ir mokinių santykiai, fiksuoti išorinio vertinimo metu. Dauguma mokinių turi galimybių augti kaip asmenybės, nes iš pokalbio su administracijos darbuotojais bei pedagogais, dokumentų analizės paaiškėjo, kad gimnazija planuodama ugdymo procesą numato veiklas asmeninės, kūrybiškumo, pažinimo bei kt. kompetencijoms ugdyti, jas fiksuoja dalykų ilgalaikiuose planuose bei naudoja teikdama pagalbą

mokiniais. Kaip teigė klasių bei mokyklos vadovai, asmenybės ugdymas yra integruotas į kai kuriuos dalykus bei įgyvendinamas ne tik dalyko pamokose, bet ir vykdant projektus, rengiant edukacines išvykas bei įvairias akcijas. Mokinių asmenybės ugdomos ir per neformaliojo užsiėmimo veiklas (veikia 41 būrelis), o taip pat dalyvaujant gimnazijos savivaldoje, organizuojant renginius, tokius kaip valstybinių švenčių minėjimai, Helovyno šventė, Valentino dienos diskoteka ir kt. Šiuo aspektu pažymėtinos ir išorinio vertinimo metu pagal ciklogramą organizuotos klasių valandėlės bendra tema apie donorystę, žmogaus saugos pamokoje akcentuota vienu kitiems pagalbos teikimo svarba, tikybos pamokoje kalbėta apie kiekvieno galimybę padėti kitiems, pradedant nuo savęs, skurdą bei išteklių saugojimą ir pan. Socialiniai įgūdžiai formuojami įgyvendinant prevencijos programas („Paauglystės kryžkelės“, akciją savaitę „Be Patyčių“), projektus („Snaigytė“ bei „Sniego gniūžtė“), bendradarbiaujant su kitomis institucijomis mokinių ruošiamas dovaneles seneliams ar globos namų vaikams. Asmenybės raidos lūkesčiai klasės lygmeniu planuojami fiksuojant susitarimus su mokiniu dėl jo pageidaujamo elgesio mokykloje bei klasėje ir atliekant socialinę veiklą. Įgyvendinant vidurinio ugdymo programą gimnazijoje sudaryta didelė pasirenkamųjų dalykų pasiūla, kuria džiaugiasi dauguma gimnazistų, nes tiek neformaliojo švietimo veiklos, tiek pasirenkamieji dalykai siūlomi ištyrus mokinių poreikius (vertinimo metu kaip tik buvo aiškinamasi, koks neformaliojo švietimo būrelių poreikis). Vertintojai daro išvadą, kad gimnazijos bendruomenė pakankamai kryptingai sudaro sąlygas daugumai gimnazistų augti kaip asmenybėms, o jų poveikis taptų dar didesnis, jei veikla būtų labiau koordinuota: pedagogai daugiau laiko skirtų šios veiklos planavimui, o mokiniai ne tik numatytų savo asmenybės raidos lūkesčius, bet kartu su mokytojais/klasių vadovais aptartų lūkesčių įgyvendinimą bei asmenybės pokyčius.

Mokymosi pasiekimų lūkesčiai yra kryptingi (4 lygis). Iš pokalbių su Metodinės tarybos nariais, gimnazijos vadovais paaiškėjo, kad gimnazijoje yra skiriamas ypatingas dėmesys mokinių mokymosi lūkesčių fiksavimui bei analizei. Prieš trejus metus pradėti kaupti kiekvieno mokinio aplankai, kuriuose galima rasti vaiko pažinimo, mokymosi stiliaus testus, ugdymo karjerai planą, mokymosi pasiekimų profilius, lūkesčius, sėkmės istorijas, žinių ir pastangų įsivertinimo duomenis, o taip pat tuos mokinio atliktus darbus, kuriuos jis pats nori išsaugoti. Stebėsenos priemonės, pavyzdžiui: „pasiekimų laiptai“, „pagalbos suolai“, mokinių asmeninės pažangos segtuvai ir pan., taiko ne tik klasės vadovai, bet ir dalyko mokytojai. Nors nuo I gimnazijos klasės taikomas išorinis diferencijavimas – pagrindinių dalykų mokiniai mokomi srautais (trimis lygiais), pamokų metu išorės vertintojai retokai fiksavo veiklos diferencijavimą pamokose dirbant su gabiais mokiniais. Pažymėtina, kad prie asmeninės mokinio pažangos prisideda ir tėvai, kurie įsteigė nominaciją mokiniams, pasiekusiems didžiausią pažangą nuo žemiausio lygmens. Kiekvienam mokiniui sudarytos sąlygos įsivertinti lyginant esamus mokymosi pasiekimus su jo pasiekimų lūkesčiais, lūkesčių ir realios situacijos dermės aptarimą, rašant sėkmės istorijas, aptarti mokymosi pasiekimų lūkesčius ne tik su pedagogais, bet ir su tėvais, kurie mano, kad kuo efektyvesnis bendradarbiavimas su mokykla, tuo mokinių pasiekimų lūkesčiai geresni. Dėl mokinių mokymosi lūkesčių daug kalbama tėvų susirinkimuose, taip pat tariamasi individualiai. Išorinio vertinimo metu kalbinti gimnazistai teigė, kad pedagogai vertina mokinių mokymosi pastangas, tiki jų sėkme ir padeda įveikti mokymosi sunkumus, džiaugėsi rengiamomis dalykų konsultacijomis. Pasiekimų lūkesčiai aptariami metodinėse grupėse, Mokytojų tarybos posėdžiuose, pristatomi mokinių tėvams susirinkimų metu. Remiantis rezultatais numatomos mokyklos darbo prioritetinės sritys, sudaromas mokyklos strateginis ir ugdymo planai, metinis veiklos planas, rengiami ilgalaikiai planai, numatomi pedagogų kvalifikacijos kėlimo prioritetai. Atskirų mokinių pasiekimų ir pažangos rezultatai yra veiksmingai panaudojami planuojant mokymosi pasiekimų lūkesčius.

Mokyklos kaip organizacijos pažangos siekis yra įspūdingas (4 lygis). Beveik visi gimnazijos pedagogai, žinodami įstaigos viziją bei misiją, kryptingai įgyvendina strateginį bei metų veiklos planus, aktyviai dalyvauja šių planų įgyvendinimo vertinimo procese, veiklą grindžia įsivertinimo duomenimis. Tuo tikslu gimnazijos įsivertinimo grupė sujungta su strateginio planavimo darbo grupe. Iš pokalbių su mokytojais bei mokyklos vadovais paaiškėjo, kad gimnazijoje kuriama bendravimo ir bendradarbiavimo atmosfera, beveik visi bendruomenės nariai

jaučia atsakomybę dėl ugdymo įstaigos plėtros, tuo tikslu mokosi mokyti, tobulina kvalifikaciją įvairiuose renginiuose, veda atviras pamokas, kai kurie pedagogai skaito pranešimus mokyklos, rajono seminaruose, konferencijose, vadovauja rajono metodiniams būreliams ar konsultuoja kitus kolegas. Gimnazija yra atvira kaitai: sėkmingai dalyvavo šalies „Besimokančių mokyklų tinklo“ bei „Lyderių laiko 2“ projektuose, kur sustiprino bendruomenės tvarumą, pasitikėjimą, profesionalumą, skatino lyderystę – 10 proc. gimnazijoje dirbusių pedagogų tapo įstaigų vadovais, 28 proc. mokytojų yra nacionalinio lygmens konsultantai, 3 mokytojai buvo išrinkti rajono Metų mokytojais, 6 mokytojai yra valstybinių egzaminų vertintojai. Administracija, mokytojai, mokinių tėvai teigiamai vertina mokyklos veiklą. Vyrauja visos bendruomenės narių: mokinių, tėvų bei mokytojų pasitikėjimas vienu kitais ir bendrų tikslų suvokimas, todėl gimnazijoje dažniausiai dirbama komandomis. Gimnazija nuolat ieško veiklos tobulinimo būdų (dalyvavimas įvairaus lygmens projektuose, patirties sklaidos renginiuose ir kt.), diegia naujoves (pvz., realizuoja pamokų be skambučių idėją, organizuoja „Neišardomo trikampio“, modelio „Mokomės mokyti“, mokytojų patirties sklaidos ir kt. veiklas), didelį dėmesį skiria įstaigos aprūpinimui šiuolaikinėmis mokymosi priemonėmis, IKT taikymui įstaigos administravimui ir pamokose (dalis mokytojų pamokose naudoja PADLET aplinką, įrengtos planšetinių kompiuterių klasės ir kt.). Ugdymo įstaigos vadovai rūpinasi darbuotojų tobulėjimu, telkia juos bendram mokymuisi ir bendrų tikslų, padedančių mokiniams sėkmingai mokytis bei formuojant aktyvios, partnerystės ir lyderystės grįstos mokyklos bendruomenę, siekui. Išorės vertintojai daro išvadą, kad Velžio rajono gimnazija yra besimokanti organizacija, todėl **gimnazijos bendruomenę išskirtinai giriame už pažangos siekį – gimnazijos veiklos tobulinimą iššūkius paverčiant galimybėmis.**

Tvarka mokykloje yra labai paveiki (4 lygis), išskyrus rodiklį „Darbo tvarka“, kuris vertinamas kaip tinkamas (3 lygis).

Gimnazija, reaguodama į pokyčius bei bendruomenės lūkesčius, stiprindama darbo drausmę, siekdama užtikrinti darbo kokybę, palankų darbui mikroklimatą, didinti gimnazijos veiklos efektyvumą, 2016 metų sausio mėnesį atnaujino Vidaus darbo tvarkos taisykles. Pasikeitus pagrindinėms Vidaus darbo tvarkos taisyklėms kol kas dar neatnaujintos Mokinio elgesio taisyklės, kurių dalis punktų nedera su pagrindinėmis taisyklėmis. Išorinio vertinimo metu kalbinti gimnazistai nesureikšmino taisyklių nesuderinamumo, nes dauguma gimnazijos mokinių puikiai žino (tai aptariama klasių valandėlių metu bei individualiai), koks elgesys mokykloje yra pageidaujamas. Gimnazijoje taip pat vadovaujamosi Gimnazijos nuostatais, Tėvų klubo ir Mokinių parlamento nuostatais, naudojimosi biblioteka ir skaitykla taisyklėmis, ugdymo planais ir kitais tvarkos aprašais, pareigybių aprašymais, dvišalėmis bei trišalėmis mokymo sutartimis, mokinių, mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų, aptarnaujančio personalo ir mokyklos vadovų teisės, pareigos bei kiti bendruomenės veiklą užtikrinantys aspektai aiškiai ir išsamiai deklaruoti. Išorės vertintojai vertinimo savaitės metu įsitikino, kad mokyklos veikla stabili ir ritminga – pagal tvarkaraščius vyko numatytos pamokos, neformaliojo švietimo veiklos, savo pareigas atliko aptarnaujantis personalas, dažniausiai dalykų kabinetuose patikimai veikė įranga, dauguma mokinių mandagiai ir pagarbiai elgėsi pertraukų bei pamokų metu, visi mokiniai dėvėjo mokyklines uniformas, pasitaikė tik pavienių vėlavimų į pamokas atvejų (vėlavo 1 proc. mokinių). Gimnazijoje puikiai pasiteisino kvietimas į pamoką dviem skambučiais (vienas jų skirtas sueiti visiems į kabinetus, o kitas skelbia pamokos pradžią), ir tai, kad pamokos baigiamos be skambučio, mokytojui paskelbus pamokos pabaigą. Pastarasis susitarimas yra gera gimnazijos praktika, nes pamokos metu orientuojamosi į rezultatyvią veiklą, siekiama stiprinti mokytojo autoritetą, klasės valdymą. Išanalizavus stebėtų pamokų protokolus nustatyta, kad daugumoje pamokų (87 proc.) darbas vyko ritmingai, darbo tvarkos taisyklės daugumai mokinių buvo aiškios ir priimtinos, jų laikytasi, o 10 proc. pamokų mokinių tvarka ir drausmė buvo išskirti ir kaip stiprusis pamokos aspektas. Vizito metu stebėtose pamokose nedalyvavusių mokinių vidurkis siekė 13 proc., daugiausiai pamokose nedalyvavo 3, I ir III. klasių mokinių. Išorės vertintojai daro išvadą, kad gimnazijos bendruomenė tinkamai dirba dėl visuotinės tvarkos reglamentavimo ir susitarimų laikymosi, tačiau turėtų orientotis į pamokų lankomumo gerinimą bei taisyklių suderinamumą.

Pageidaujamo elgesio skatinimas yra veiksmingas. Išorinio vertinimo metu vertintojai įsitikino, kad gimnazijoje vyrauja pozityvus požiūris į žmones bei jų veiklą. Išorės vertintojų kalbinti darbuotojai, mokiniai, tėvai ir mokyklos partnerių atstovai tik pozityviai atsiliepė apie šios bendruomenės narius, todėl ne tik mokinių, bet ir gimnazijos partnerių skaičius nuolat auga. Gimnazijos svečių knygoje gausu teigiamų atsiliepimų apie šią bendruomenę bei padėkų. Įstaigos pedagogai pagrįstai gali didžiuotis puikiais pasiekimais koreguojant mokinių elgesį – menku mokinių vėlavimu į pamokas, puikiu mokyklinių uniformų dėvėjimu, itin retomis destruktvyvus elgesio pamokose apraiškomis. Šiuos teigiamus pokyčius sąlygojo atnaujintose Vidaus darbo tvarkos taisyklėse aiškiai reglamentuotos mokinių teisės, pareigos, skatinimo ir drausminimo būdai, numatytos pagalbos priemonės. Aiškūs bendri reikalavimai bei susitarimai padeda siekti puikių rezultatų. Kaip paaiškėjo iš pokalbio su pedagogais, pagalbos mokiniui specialistais bei tėvais, tobulinant šį veiklos aspektą svarbus tėvų indėlis. Tėvai bendradarbiauja su mokykla tiek individualiai, tiek per Tėvų klubą, kurio dėka ieškoma efektyvių būdų (pavyzdžiui, steigiant nominacijas, skiriant apdovanojimus, teikiant siūlymus dėl taisyklių kūrimo bei laikymosi ir pan.) kurti gerą emocinį klimatą. Iš pokalbio su pedagogais bei pagalbos mokiniui specialistais paaiškėjo, kad netinkamas mokinių elgesys iš karto fiksuojamas el. dienyne, tėvai iš karto reaguoja į pranešimus bei bendradarbiauja su gimnazija, jei būtina, pagalbą elgesiui koreguoti suteikia Vaiko gerovės centras (taip gimnazijoje vadinama Vaiko gerovės komisija) bei pagalbos mokiniui specialistai. El. dienyno žinutės tėvams ir mokiniams, kaip viena iš elgesio fiksavimo priemonių, tiek pedagogų, tiek tėvų įvardinta efektyvia bei rezultatyvia elgesio stebėseną. Geriausiai besimokantys ir besielgiantys, padarę didžiausią pažangą, geriausiai lankantys bei kitų pasiekimų turintys mokiniai skatinami direktoriaus įsakymu pareikštomis padėkomis ir pagyrimais, atminimo dovanomis su gimnazijos simbolika, jiems rengiamos ekskursijos. Geriausiai dirbantys darbuotojai taip pat apdovanojami padėkos raštais, skatinami piniginėmis premijomis, atminimo dovanomis su gimnazijos simbolika, inicijuotas mokytojų lyderių Top-10 rinkimas (geriausias mokytojas gimnazijos parkavimo aikštelėje turi specialią vietą statyti automobilį). Padėkos bendruomenės nariams viešinamos gimnazijos koridoriuose, informaciniame ekrane, dalykų kabinetuose, gimnazijos interneto svetainėje ir socialinėje paskyroje „Facebook“. Kalbinti mokiniai bei mokytojai teigė, kad gimnazijoje didžiuojamasi kiekvieno bendruomenės nario pasiekimais, todėl jie jaučiasi reikalingi, įkvėpti mokytis bei dalintis sėkme, dėkoja už skirtą dėmesį, pastebėtus pasiekimus. Gimnazijos vykdoma lanksti skatinimo sistema kuria palankų emocinį klimatą mokytis kiekvienam bendruomenės nariui.

Gimnazijos aplinka turi savitų bruožų, yra estetiška, prižiūrima ir puoselėjama. Jaukumą kuria ir palaike Edukacinių aplinkų kūrimo grupė, kuri į gimnazijos aplinkos kūrimą įtraukia mokytojus, mokinius bei aptarnaujančio personalo darbuotojus. Mokinių padėkos, sportinėse varžybose iškovotos taurės, garbės raštai viešinami atskiruose koridorių kampeliuose, koridorių ir kabinetų sienas puošia mokinių darbai. Informacija stenduose supažindina mokinius, tėvus ir svečius su gimnazija. Estetiškai įrengtos erdvės patogios, tikslingai panaudojamos bendruomenės narių mokymuisi bei laisvalaikio leidimui: koridoriuose sukurtos poilsio zonos mokiniams, gausu prižiūrimų gėlių, jauki, puošta etnokultūrinė detalė valgykla, kūno kultūros pamokos vyksta modernioje sporto salėje (kūno kultūros mokytojas pokalbyje minėjo, kad sporto salė yra didžiausia apskrityje), renginiai – jaukioje aktų salėje, kurios sienas puošia originalios gimnazijos mokytojų retro stiliaus nuotraukos. Savitai įrengti gimnazijos kabinetai: muzikos kabinete gausu instrumentų, nėra suolų, anglų kalbos kabinetas aprūpintas planšetėmis, ugdymas organizuojamas seminaro metodu, biologijos kabinete įrengta gamtos siena, geografijos – lentyna, kurioje eksponuojami mokinių iš įvairių šalių parvežti daiktai, dalis lietuvių kalbos kabineto skirta skaitymo erdvei, yra skaitymo dėžutės, gražūs ir jaukūs pradinių klasių kabinetai. Trečio aukšto koridoriuje pastatyta knygų mainų spinta, pakabinti istoriniai žemėlapiai, antro ir trečio aukštų koridoriuose skelbiami bendrųjų kompetencijų aprašai. Mokytojų, mokinių bei tėvų pastangomis įrengtas etnografinis muziejus, kuriame vyksta edukaciniai renginiai, organizuojamos parodos. Mokinių ir tėvų pageidavimu įrengta patalpa, kurioje veikia bufetas. Gimnazijoje į vieną informacinį centrą sujungta biblioteka, skaitykla, internetinė skaitykla bei leidybos paslaugos. Centro paskirtis – užtikrinti

pakankamą ir kokybišką informacinių šaltinių prieinamumą gimnazijos bendruomenės nariams. Informaciniame centre jaukiai įrengtoje galerijoje „Baltoji niša“ eksponuojami menininkų bei mokinių darbai, vyksta edukaciniai renginiai, sudarytos galimybės mokiniams pertraukų metu ar po pamokų skaityti, žaisti žaidimus, ruošti namų darbus. Pokalbyje bibliotekos darbuotoja minėjo, kad atsiradus naujiems būdams bendrauti ir dalytis informacija informacinio centro vaidmuo nuolat keičiasi – sukurtas informacinis puslapis (<http://vgbiblioteka.blogspot.com>), kuriuo naudojasi mokytojai ir mokiniai. Gimnazijos išorės aplinka tvarkoma estetiškai ir prasmingai: yra dekoratyvinių augalų, gėlynų, skulptūrų. Turiningam ir kultūringam laisvalaikiui bei mokymui (-si) įrengtas saugus vidinis kiemas, kuriame pradinių klasių mokiniai pertraukų metu žaidžia judriuosius žaidimus, esant palankiam orui vyksta pamokos lauko klasėje. Gimnazijos teritorijoje įrengtas universalus krepšinio, tinklinio ir lauko teniso aikštynas. Pokalbiuose mokiniai minėjo, kad mokyklos aplinkoje jaučiasi patogiai ir saugiai. Katinų skyriuje ugdymas vyksta tvarkingose, jaukiose patalpose, antro aukšto koridoriuje eksponuojama mokytojų, mokinių ir tėvų surinkta katinų suvenyrų parodėlė, gausu prižiūrimų gėlių. Gimnazijoje dėmesys skiriamas ne tik fizinei, bet ir psichologinei aplinkai – sukurta saugi, toleranciją ir bendradarbiavimą skatinanti mokymo (-si) aplinka.

Mokyklos ryšiai kryptingi ir yra stiprusis mokyklos veiklos aspektas (4 lygis).

Mokyklos vaidmuo vietos bendruomenėje yra labai paveikus (4 lygis). Išorinio vertinimo metu beveik visi kalbinti mokiniai, tėvai ir pedagogai bei svečiai turėjo susidarę teigiamą nuomonę apie mokyklą, puikiai vertino jos švietėjišką, kultūrinę, bendruomeninę veiklą. Pokalbiuose su Velžio kultūros centro, Pajstrio kultūros centro, Velžio seniūnijos, Panevėžio rajono Švietimo centro, Velžio bibliotekos atstovais bei parapijos klebonu, Velžio gyventojus atstovaujančiu Seimo nario padėjėju vertintojams paaiškėjo, kad gimnazija yra bendruomenės telkėja bei lyderė, burianti vietos institucijas bendrai veiklai (su Švietimo centru rengiamos „Kūrybinės dirbtuvės“, remiama klebono idėja pasatyti gyvenvietėje bažnyčią, bendradarbiaujant su seniūnijos darbuotojais priimti svečiai iš Norvegijos Rotory klubo, su LR Seimo nario padėjėju kurti atvirukai senelių namuose gyvenantiems seneliams bei įgyvendinti projektai „Pažink savivaldą“, „Ateities kūrėjų mokykla“ ir pan.), organizuoja vietos bendruomenei skirtus renginius (kartu su klebonu vežė seneliams dovanų velykinių margučių, su Darbo partijos atstovu rengė krepšinio varžybas Panevėžio rajono mokiniams, rajono gyventojams atidarė Stanislovo Bagdonavičiaus parodą „Gyvenimo scenos“, su Velžio kultūros centru rengia edukacinius renginius bei parodas, kuriuose dalyvauja gimnazijos ir kultūros centro meno kolektyvai). Visi išvardinti mokyklos partneriai džiaugėsi, kad gimnazija visada palaiko jų iniciatyvas, naudojasi skirtingų institucijų paslaugomis, lanko parodas ir renginius, dėl ko jaučiasi, kad vieni kitiems yra įsipareigoję bei reikšmingi. Kalbinti vietos bendruomenės atstovai džiaugėsi, kad mokykla yra ne tik ugdymo ar kultūros židyns, bet laisvalaikio ir sveikos gyvensenos centras: vietos bendruomenė gali lankyti gimnazijos informacinį centrą, kurio paskirtis – užtikrinti pakankamą ir kokybišką informacinių šaltinių prieinamumą, bendruomenės nariams laisvu nuo ugdymo metu sudarytos galimybės naudotis sporto sale bei sporto aikštynais. Vertintojai daro išvadą, kad gimnazija yra vietos bendruomenės lyderė, telkianti bendruomenę bei vietos institucijas bendroms veiklos.

Partnerystė su kitomis institucijomis yra veiksminga (4 lygis). Velžio gimnazija didžiuojasi būdama Vilniaus universiteto partnere. Kaip teigė mokyklos vadovai bei pedagogai, su universitetu mokykla bendradarbiauja IKT diegimo ugdymo procese klausimais, o taip pat sudarydami sąlygas mokiniams naudotis universiteto edukacinėmis aplinkomis. Partnerystė informacinių ir komunikacinių technologijų srityje sieja gimnaziją su Informacinių technologijų centru bei Panevėžio rajono švietimo centru, kur gimnazijos mokytojai, IKT konsultantai, išbandę naująsias technologijas ugdymo procese, veda konsultacijas ir seminarus kitų mokyklų pedagogams. Gimnazija palaiko ir plėtoja partnerystės ryšius ir su kitomis rajono (Panevėžio darbo birža, Panevėžio Visuomenės sveikatos centru, Velžio seniūnija, Vaikų teisių apsaugos skyriumi, Panevėžio r. PPT, Visuomenės sveikatos biuru, Panevėžio r. socialinės paramos skyriumi ir t.t.), šalies (KTU, VDU, MU, ŠU, EU ir t.t.) ir tarptautinio lygio (Šiaurės ministrų tarybos biuru, Švietimo mainų paramos fondu, „Euroscola“, JAV ambasada Lietuvoje ir pan.) organizacijomis.

Bendradarbiavimas vyksta socialinio, sveikatingumo, saugumo bei prevencijos srityse. Siekiant aukštesnės ugdymo kokybės ir sprendžiant ugdymosi proceso klausimus vyksta bendradarbiavimas su kitomis rajono formaliojo ir neformaliojo švietimo mokyklomis. Visas gimnazijos bendradarbiavimas nukreiptas į visų bendruomenės narių mokymąsi bei socialinės gerovės užtikrinimą. Gimnazijos dalyvavimas vietos, šalies ir rajono projektuose sudaro sąlygas reikštis lyderystei, ugdyti asmeninę, profesinę kompetencijas bei dalintis gerąja patirtimi.

Mokyklos įvaizdis ir viešieji ryšiai kryptingi (4 lygis). Mokyklos įsivertinimo grupė keletą metų iš eilės viešuosius ryšius nurodo kaip vieną iš stipriųjų mokyklos veiklos aspektų. Gimnazija visuomenę apie savo veiklą informuoja interneto svetainėje bei socialiniame tinkle „Facebook“ (pastarąjį administruoja mokiniai), taip pat bendruomenės laikraštyje „Velžio balselis“. Gimnazijos interneto svetainėje bei socialiniame tinkle „Facebook“ informacija atnaujinama reguliariai, pateikiama aiškiai, vaizdžiai bei glaustai. Tiek socialinis tinklalapis (turi per 1130 sekėjų), tiek interneto svetainė (per dieną apsilanko 60–100 asmenų) yra reguliariai lankomi. Gimnazijos svetainė atitinka Lietuvos Respublikos Vyriausybės reikalavimus, nustatytus biudžetinių įstaigų interneto svetainėms. Elektroninius laikraščius, kurie sudaro galimybių geriau pažinti gimnazijos gyvenimą, užtikrinti viešumą, turi trys dalykų mokytojai, biblioteka, skautai ir žurnalistų būrelis. Apie mokyklą interneto svetainėje pasakoja mokinių sukurti darbai: vaizdo įrašas bei projektinis darbas „Velžys“. Gimnazijos stenduose pateikiama bendruomenės nariams ir svečiams aktuali informacija apie mokyklos veiklą, ugdymo procesą, vykstančius renginius bei projektus, atliekamus tyrimus. Pasididžiavimą gimnazija, jos įvaizdžiu, padeda formuoti gausiai naudojama mokyklos pastate bei skaitmeninėje erdvėje gimnazijos simbolika, taip pat visos bendruomenės rūpinimasis gimnazijos aplinkų (bendrų erdvių ir kabinetų) jaukumu. Aplinkos puošiamos bendruomenės narių darbais, pasiekimus pagrindžiančiais raštais, sporto varžybose laimėtomis taurėmis. Informavimui bei ugdymui naudojamos ne tik tradicinės, bet ir šiuolaikinės technologijos: yra informacinis vaizdo standas, naudojamas modernus el. skambutis, veikia bevielis interneto ryšys. Palaikyti vidinius bendruomenės ryšius gimnazija naudoja „IQES online Lietuva“ apklausos, „Microsoft office 365“ ir el. dienyno sistemas. Pastarosiomis sistemomis naudojasi visa bendruomenė, ten kaupiami visi dokumentai, todėl užtikrinamas veiklos skaidrumas bei informacijos prieinamumas. Itin teigiamą įtaką gimnazijos įvaizdžiui daro bei jos patrauklumą stiprina geri ir labai geri mokinių pasiekimai bei laimėjimai. Apie veiklą informuojant įvairiomis formomis ir būdais formuojamas teigiamas požiūris į mokyklą.

2. UGDYMAS IR MOKYMASIS

Panevėžio rajono Velžio gimnazijos ugdymas ir mokymasis vertinami gerai (3 lygis).

Bendrasis ugdymo organizavimas labai geras (4 lygis), išskyrus dalykų ryšius ir integraciją bei neformalųjį švietimą, kurie yra tinkami (3 lygis).

Gimnazijos ugdymo turinys planuojamas vadovaujantis Priešmokyklinio, Pradinio, Pagrindinio, Vidurinio ugdymo bendrosiomis programomis, Nuosekliojo mokymosi pagal bendrojo ugdymo programas tvarkos aprašu, Velžio gimnazijos ugdymo turinio planavimo tvarkos aprašu. Mokytojai rengia ilgalaikius mokomųjų dalykų planus, pasirenkamųjų dalykų, dalykų modulių, neformaliojo švietimo programas, specialiųjų ugdymosi poreikių mokiniams pritaikytas ir individualizuotas programas. Neformaliojo švietimo programos, ilgalaikiai dalykų planai priimtini mokiniams, nuoseklūs ir logiški, tinkami mokymosi pažangai, rengiami pagal mokyklos priimtas formas, skirtingas pradinėms ir vyresnėms klasėms. Planuose numatomos mokymosi aplinkos, kuriose planuojama organizuoti ugdymo procesą. Vyresniųjų klasių dalykų ilgalaikiuose planuose numatomi ugdomi gebėjimai, vidinė integracija, vertinimas, planai yra koreguojami pagal klasės poreikį ir aplinkybes. Pradinėse klasėse planuojami pasiekimai ir refleksija. Neformaliojo švietimo programose numatomi siektini rezultatai, renginiai. Planai yra aptariami metodinėse grupėse, derinami dalykų ir klasių pakopų lygmeniu. Kiekvienas mokytojas rengia savo dalyko planą, išlaikydamas gimnazijos priimtą formą ir pasilikdamas galimybių jį koreguoti pagal klasės situaciją.

Klasių vadovai vieną kartą per mėnesį organizuoja temines valandėles pagal direktoriaus įsakymu patvirtintą veiklos ciklo gramą.

Ugdymo planai visiškai atitinka valstybės rekomendacijas bei mokyklos tikslus, yra priimtini mokiniams. Gimnazija yra parengusi pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų ugdymo planus, kurie sudaryti vadovaujantis 2015–2016 ir 2016–2017 mokslo metų Pradinio, Pagrindinio ir Vidurinio ugdymo programų bendraisiais ugdymo planais. Rengiant ugdymo planą remtasi švietimo stebėsenos, mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo ugdymo procese informacija, pasiekimų tyrimų, standartizuotų testų rezultatais, gimnazijos veiklos kokybės įsivertinimo ir išorinio vertinimo duomenimis. Gimnazijos ugdymo plano projektą rengė darbo grupė, į kurią įtraukti mokytojų, mokinių, tėvų, vietos bendruomenės atstovai. Mokomųjų dalykų santykis visiškai atitinka Bendrųjų ugdymo planų reikalavimus. Mokinys gali pasirinkti, keisti dalykus pagal Velžio gimnazijos vidurinio ugdymo (-si) programos plano (dalyko, kurso, dalyko modulio) keitimo tvarką, gali būti atleidžiamas nuo pamokų tų dalykų, kurių jis yra nacionalinių ar tarptautinių olimpiadų, konkursų per einamuosius mokslo metus nugalėtojas. Maksimalus pamokų skaičius mokiniui atitinka Higienos normą. Numatytas žmogaus saugos, dorinio ugdymo intensyvinimas įgyvendinant vidurinio ugdymo programą. Mokinys individualų ugdymo planą suderina su gimnazijos galimybėmis arba renkasi iš gimnazijos siūlomų variantų. Individualus ugdymo planas sudaromas ir mokiniui, kuris mokomas namie pagal pagrindinio ugdymo programą. Doriniam ugdymui, užsienio kalboms, lietuvių kalbai, informacinių technologijų ir technologijų dalykams mokytis klasės dalijamos į grupes arba sudaromos laikinosios grupės. Mokinys pagal poreikius pasirenka pageidaujamus mokytis pasirenkamuosius dalykus, dalykų modulius, ilgalaikes ir trumpalaikes konsultacijas. Pamokų tvarkaraščiai tenkina mokinių ir mokytojų poreikius. Mokiniai mokymosi krūvis per savaitę paskirstytas proporcingai, penktadienį organizuojama mažiau pamokų nei kitomis savaitės dienomis. Gimnazinių klasių mokinių tvarkaraščiuose laisvų tarpų tarp pamokų skaičius neviršija rekomendacijų: III klasėse 13 mokinių turi po 1 „langą“, 4 – po 2 „langus“. IV klasėse 16 mokinių turi po 1 „langą“, 2 – po 2 „langus“. Šį laiką mokiniai išnaudoja savarankiškam mokymuisi, kitoms veikloms.

Tarpdalykiniai ryšiai ugdymo procese planuojami pakankamai kryptingai, tačiau jų praktinis įgyvendinimas pamokoje yra silpnasis mokyklos veiklos aspektas. Integruotos ugdomosios veiklos išsamus planas pateiktas mokyklos parengtame „Mokomės mokytis“ modelyje. Pradinėse klasėse integruojami bendrųjų kompetencijų ir gyvenimo įgūdžių ugdymo integruojamųjų programų pagrindai, žmogaus sauga, etninės kultūros ugdymas, prevencinė programa „Antras žingsnis“, rengimo šeimai ir lytiškumo ugdymo programa. 5–8 klasėse integruojamos prevencinės programos, ugdymo karjerai, lytiškumo ugdymo ir rengimo šeimai, žmogaus saugos, bendrųjų kompetencijų ir gyvenimo įgūdžių programos, antikorupcinis ugdymas. Į neformalųjį švietimą integruojama programa „Paauglystės kryžkelės“. 8 klasėje į mokomuosius dalykus integruojamos informacinės technologijos. Vidurinio ugdymo programoje numatyti integruoti istorijos ir geografijos, gamtos mokslų, menų ir technologijų kursai. Ugdomoji veikla integruojama ir įgyvendinant projektus, organizuojant įvairius renginius. Išorinio vertinimo metu integruotų pamokų nestebėta, išskyrus sėkmingą mokinių mokslinę konferenciją „Žvilgsnis į aplinką“, kurioje dalyvavo ir Dembavos progimnazijos mokiniai. Ryškesni integraciniai dalykų ryšiai užfiksuoti 14 (13,1 proc.) stebėtų pamokų, sėkmingiausiai šis pamokos aspektas atsiskleidė 1a ir 2b kl. matematikos, 1b ir IIa kl. muzikos, 7b kl. biologijos, 5a kl. tikybos pamokose. Dalyje pamokų (7,5 proc.) akivaizdžiai nepasinaudota proga taikyti dalykų vidinę integraciją bei tarpdalykinius ryšius, remtis mokinių turimomis žiniomis, mokymosi patirtimi. Vertintojai pastebi, kad šios gimnazijos bendruomenė yra pajėgi drąsiau integruoti ugdymo turinį, ieškoti šiai ugdymo įstaigai tinkamiausių integravimo būdų ir formų (pvz., vykdyti probleminį mokymą, mokymą tiriant, organizuoti integruoto ugdymo dienas, periodus, ciklus, skirti integruotas mokymosi užduotis ir pan.). Siekiant palaikyti mokinių mokymosi motyvaciją, ugdyti bendrąsias kompetencijas mokyklai būtų tikslinga pamokose dažniau integruoti susijusius dalykus. Planinga mokomųjų dalykų integracija sudarytų sąlygas sėkmingiau tenkinti mokinių ugdymosi poreikius,

padėtų mokiniams geriau suprasti dalykų ryšius, kas, tikėtina, stiprintų jų holistinę pasaulėvoką bei mažintų mokymosi krūvį.

Pasirenkamosios programos yra stiprusis mokyklos veiklos aspektas. Ši išvada daroma remiantis dokumentų analize, pokalbiais su mokiniais, mokytojais, vadovais, pamokų stebėjimu. Mokiniais sudarytos puikios galimybės rinktis mokymosi programas pagal individualius poreikius bei gebėjimus. Tradiciškai organizuojama „Pasirenkamųjų dalykų mugė“, kurioje mokytojai pristato, o mokiniai renkasi dalykus ir modulius. Gimnazijos „Mokomės mokytis“ modelyje pateikiami II kl. mokinių, besirenkančių vidurinio ugdymo programos dalykus, poreikių tyrimo duomenys, pasirenkamųjų dalykų, dalykų modulių pasiūla III–IV klasių mokiniams, kurie rengia individualius ugdymo planus. Mokiniais pasiūlyta 10 pasirenkamųjų dalykų, 25 dalykų moduliai, 12 neformaliojo švietimo programų. Mobilios grupės, skirtos mokytis to paties dalyko programos, sudaromos pagal mokinių mokymosi pasiekimus. Ugdymosi poreikiams tenkinti skiriamos lietuvių k., anglų k., matematikos ilgalaikės konsultacijos. Pagrindinio ugdymo programos antrojoje dalyje numatytos pamokos mokinio ugdymo poreikiams tenkinti – skirti 5 matematikos, 4 lietuvių k. moduliai, lietuvių k., anglų k. ir matematikos ilgalaikės konsultacijos. Vykdamas vidurinio ugdymo programą gimnazijoje mokiniams siūloma rinktis užsienio k., matematikos, gamtos mokslų dalykų modulių programas, pasirenkamuosius dalykus: ekonomiką, braižybą, teisę, ugdymą karjerai, psichologijos pagrindus, grafinį dizainą, teatrą. Mokiniai gali rinktis vieną iš technologijų programos krypčių: turizmo ir mitybos; statybos ir medžio apdirbimo; taikomojo meno, amatų ir dizaino; tekstilės ir aprangos. Gimnazijoje mokoma net keturių užsienio kalbų: anglų, prancūzų, vokiečių ir rusų. Remdamiesi nurodytais faktais, pokalbiais su mokiniais, tėvais vertintojai daro išvadą, kad pasirenkamųjų programų pasiūla atitinka paklausą, programos tenkina beveik visų mokinių poreikius, o šios veiklos įgyvendinimo patirtimi gimnazijai rekomenduojama dalintis su šalies mokyklomis.

Neformalusis švietimas turi savitų bruožų. Bendruomenės renginius organizuoja neformaliojo švietimo organizatorė. Gimnazija kiekvienų mokslo metų pabaigoje organizuoja „Neformaliojo švietimo mugę“, įvertina ateinančių mokslo metų mokinių neformaliojo švietimo poreikius, juos tikslina mokslo metų pradžioje ir siūlo mokiniams rinktis programas. Ši mugė kaip tik prasidėjo išorinio vertinimo metu: mokytojai stenduose pateikė pasiūlymus, vaikai rinkosi, patys siūlė būrelius. 2015–2016 m. m. neformaliojo švietimo veiklas mokykloje lanko 281 mokinys, už jos ribų – dar 154 mokiniai, t. y. 81,2 proc. visų mokinių. 51 mokinys lanko neformaliojo vaikų švietimo mokyklas. Pradinių klasių mokiniams veikia 1 prevencinės, 3 meninės krypties, 2 sporto, 4 kitos krypties būreliai. Pagrindinio ugdymo koncentre yra 5 dalykinės pakraipos, 3 meninio ugdymo būreliai. Be to, iš savivaldybės biudžeto finansuojama net 14 neformaliojo švietimo programų. Mieste bei rajone plačiai žinoma gimnazijos liaudiškų šokių kolektyvo „Kupolėlė“, maironėčių, skautų organizacijų veikla. Mokyklos atlikto tyrimo „Neformaliojo švietimo organizavimas“ duomenys rodo, kad gimnazijoje tenkinami kūrybiniai, meniniai, sportiniai, IKT ir kt. saviraiškos poreikiai. Tačiau dėl įvairių priežasčių dalis mokinių, esančių būrelių sąrašuose, nepasinaudoja neformaliojo švietimo galimybėmis. Vertinimo metu stebėtų 9 neformaliojo švietimo užsiėmimų kokybė buvo gera, tačiau bendras mokinių lankomumas siekė tik 60,1 proc.

Pamokos organizavimas vertinamas gerai (3 lygis).

Mokytojai savo veiklą pamokoje planuoja pakankamai kryptingai, atsižvelgdami į dalyko specifiką, mokinių poreikius, numato su pamokos uždaviniais derančius ugdymo (-si) metodus, parenka labiausiai tinkančias ugdymo priemones. Tokia išvada grindžiama apibendrinus 107 pamokų vertinimo rezultatus, kurie pateikti 2 lentelėje.

Pamokos planavimo ir organizavimo stebėtose pamokose apibendrintas vertinimas (N=107)

2 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai
20 pamokų	48 pamokos	39 pamokos
18,7 proc.	44,9 proc.	36,4 proc.

Bendras gimnazijos mokytojo veiklos planavimo vertinimo vidurkis yra 2,82 balo (šalies gimnazijų vidurkis – 2,45). Kaip stiprioji pamokos sritis mokytojo veiklos planavimas pažymėtas 13 stebėtų pamokų protokolų (12,1 proc.), kaip tobulintina veiklos sritis – 26 protokoluose (24,2 proc.). 4b, 7b kl. anglų k., 5b kl. scenos judesio, IIIa kl. (1 gr.) lietuvių k., Ic kl. istorijos, IIIab kl. (4 gr.), kl. geografijos, Iib kl. technologijų, 1b kl. muzikos, IIab kl. 1gr. informacinių technologijų, 6b kl. matematikos, 7a kl. prancūzų k. pamokose stebėta logiška ir nuosekli pamokos struktūra, racionaliai naudotas laikas pagal klasės mokinių poreikius. Užfiksuotos bendros pamokų organizavimo tendencijos leidžia teigti, kad mokymo procesas planuojamas atsižvelgiant į pamokos temą ir į tikslus. Pavienėse stebėtose pamokose planavimas orientuotas tik į veiklą, numatyti sunkiai pamatuojami mokymo (-si) rezultatai, nes mokymo (-si) uždaviniuose neapibrėžti sėkmę patvirtinantys kriterijai.

Mokytojai, planuodami pamokas, numatė mokymo (-si) uždavinius, dažniausiai skelbė juos naudodami kompiuterį ir projektorius, papildomai paaiškindami, aptardami su mokiniais. Veikla planuota atsižvelgiant į pamokos temą ir uždavinius. Koreliacinė pamokų stebėjimo duomenų analizė rodo stiprų statistinį ryšį tarp pamokos planavimo ir mokymo (koreliacijos indeksas – 0,765) bei pasiekimų pamokoje (indeksas – 0,794). Vertinant stebėtų pamokų planavimo kokybę, išskirtini šie teigiami aspektai:

- aiškiai suformuluotas uždavinys aptartas su mokiniais (pvz., 6b kl. matematika, 4b ir IVb kl. (2 gr.) anglų k., IIIa kl. (1 gr.) lietuvių k., 2a kl. kūno k.);
- uždavinys orientuotas į rezultatą, pamatuojamas, suprantamas mokiniams (pvz., III kl. taikomieji menai, amatai ir dizainas, 1b kl. muzika ir lietuvių k., Ic, IVa kl. istorija, Iib kl. technologijos, 7a kl. prancūzų k., 2b ir 4b kl. matematika, IIab kl. (1 gr.) informacinės technologijos);
- derėjo uždavinys, ugdymo turinys, metodai ir priemonės, gera pamokos struktūra (pvz., 6b kl. matematika, 5b kl. scenos judesys, IIIab kl. (4 gr.), IV kl. (4 gr.) anglų k., Iib kl. technologijos, 7a kl. prancūzų k., 7b kl. geografija);
- užduotys orientuotos į pamokos uždavinį (pvz., IVb kl. fizika, 2b, 6b kl. matematika, 8a kl. chemija, 7b kl. žmogaus sauga);
- logiška, pagrįsta pamokos struktūra (pvz., Iib kl. technologijos, 2b, 4b, 6b kl. matematika, 7b kl. geografija, 4b, IIIab kl. (4 gr.) anglų k., IIab (1 gr.) informacinės technologijos, 5b kl. scenos judesys, IIIa kl. (1 gr.) lietuvių k., 7a kl. prancūzų k., Ic kl. istorija, 1b kl. muzika).

8 vertintojų stebėtų pamokų protokoluose (7,5 proc.) pamokos struktūros kokybė fiksuota kaip tobulintina veiklos sritis (nelabai nuosekli struktūra, mokytojo dominavimas, taikyti tik tradiciniai ugdymo metodai, vyravo tradicinė poveikio paradigma).

87 proc. stebėtų pamokų buvo juntami aiškūs susitarimai dėl darbo pamokoje organizavimo, sukurtas ir palaikytas darbingas klimatas, mokytojai rūpinosi, kad mokiniai būtų susikaupę, atsakingai mokytusi, nebūtų destruktivaus elgesio.

Santykių, tvarkos, klasės valdymo stebėtose pamokose apibendrintas vertinimas (N=107)

3 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
45 pamokos	48 pamokos	13 pamokų	1 pamoka
42,1 proc.	44,9 proc.	12,1 proc.	0,9 proc.

Sėkmingam klasės valdymui įtakos turėjo šie pamokos veiklos aspektai:

- dalykiškas, pagarbus mokytojų ir mokinių bendradarbiavimas (pvz., 8a ir IIIa kl. chemija, 4b kl. matematika, 7b kl. geografija, 1b kl. lietuvių k.);
- palanki mokymosi atmosfera, geras mikroklimatas (pvz., 2b ir IVa (2 gr.) matematika, 8a kl. (1 gr.) rusų k., IIa kl. tikyba, IVb kl. (4 gr.) anglų k., IIab kl. (1 gr.) informacinės technologijos);
- sėkmingas klasės valdymas, susitarimų laikymasis (pvz., Ia kl. lietuvių k., IIIab kl. (4 gr.) anglų k., IVa kl. istorija, 5b kl. scenos judesys);

- mokinių iniciatyvų skatinimas (IVab kl. fizika, IIIa kl. (1 gr.) lietuvių k., 7a kl. prancūzų k., IIIa kl. chemija).

Mokymo kokybė yra gera (3 lygis).

Mokytojams sudarytos galimybės dirbti inovatyviai, naudojant šiuolaikines mokymo technologijas: gimnazijoje veikia interneto ir intraneto tinklas, kiekvienoje klasėje yra po projektorių, kompiuterį, dalyje klasių – interaktyviosios lentos, planšetės, „Activ Expression“ apklausos pulteliai. Gimnazijoje atlikti mokinių mokymosi stilių, mokymosi būdų, intelekto rūšies nustatymo tyrimai, kas sudaro galimybių kiekvienam mokiniui parinkti tinkamus ugdymo būdus ir metodus. Bendras mokymo kokybės vertinimas, grįstas pamokų stebėjimo protokolų duomenimis, pateiktas 4 lentelėje.

Mokymo kokybės stebėtose pamokose apibendrintas vertinimas (N=107)

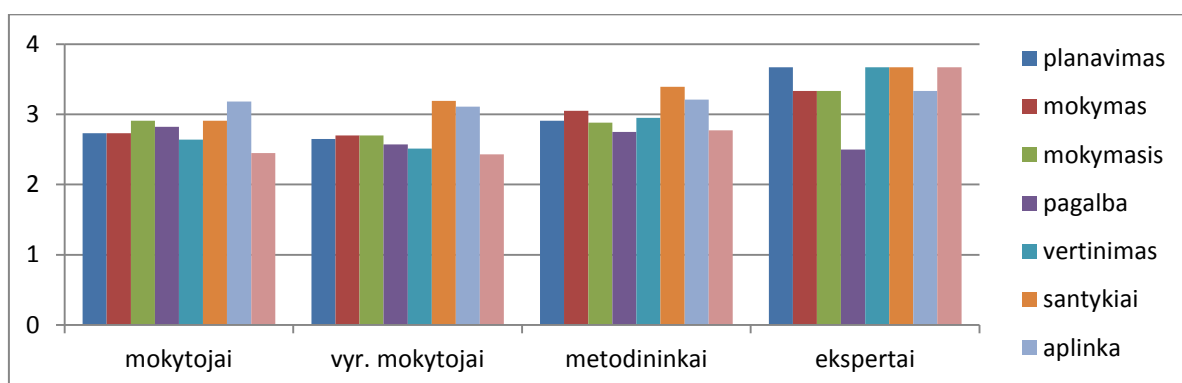
4 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai
25 pamokos	47 pamokos	35 pamokos
23,4 proc.	43,9 proc.	32,7 proc.

Tinkamas metodų parinkimas mokinius motyvavo, sudarė sąlygas jų bendravimui ir kūrybiškumo ugdymui, užduotys ir metodai atitiko mokinių poreikius ir galimybes. Šiuo aspektu išsiskyrė 3a kl. matematikos, 7b kl. geografijos, 5b kl. scenos judesio, 6b kl. lietuvių k., 2b ir 4b kl. anglų k., 1c kl. istorijos, 7a kl. prancūzų k., 7a ir IIb kl. technologijų, 8a kl. chemijos pamokos – mokymo nuostatos ir būdai šių pamokų protokoluose nurodyti kaip stipriosios veiklos sritys. Pamokų vertinimo protokoluose užfiksuota informacija rodo, kad daugumoje (66,4 proc.) stebėtų pamokų mokytojas buvo mokymo proceso organizatorius arba konsultantas, tarėsi su mokiniais priimdamas sprendimus. Dalyje (33,6 proc.) stebėtų pamokų aktyviausias buvo mokytojas. Vertintojai pastebi, kad mokiniai mokėsi aktyviau, kai organizuotas jų bendradarbiavimas, sudarytos sąlygos savitarpio pagalbai, motyvacija palaikyta metodų įvairove. Išskirtini šie teigiamų mokymo nuostatų raiškos pavyzdžiai:

- 2b ir 4b kl. anglų k., 1b ir 6b kl. lietuvių k. pamokose atsižvelgta į mokinių mokymosi stilius;
- 1b, 1c, IIIa kl. (1 gr.) lietuvių k., 3a kl. matematikos, 1c kl. istorijos, IVa kl. biologijos, 7b kl. geografijos pamokose metodų, būdų įvairovė didino mokymosi motyvaciją;
- 5c kl. scenos judesio, 1b, IIIab kl. (4 gr.), IIIa kl. lietuvių k., 2b, IIIab kl. (4 gr.) anglų k., 2b, 3a kl. matematikos, 6b, 7a ir IIb kl. technologijų, 1b kl. muzikos, IIab kl. (1 gr.) informacinių technologijų, III kl. taikomųjų menų, amatų ir dizaino, IVa ir 1c kl. istorijos, 8a kl. chemijos pamokose mokytojo aiškinimas, demonstravimas buvo suprantamas visiems mokiniams;
- 1c kl. istorijos, 7a kl. fizikos, 3a kl. matematikos, 6b, 1c m kl. lietuvių k., IVa kl. biologija, 8a kl. chemijos pamokose sėkmingai derintas individualus ir grupių darbas.

Peržiūrėjus pamokų stebėjimo protokolus ir palyginus atskirų pamokos aspektų vertinimą, darytina išvada, kad pamokos kokybė tiesiogiai priklauso nuo mokytojo kvalifikacinės kategorijos; tik tarp mokytojų ir vyresniųjų mokytojų vestų pamokų kokybės nėra didelio skirtumo (žr. 1 pav.).

1 pav. Pamokos kokybės vertinimas pagal mokytojų kvalifikacines kategorijas

Mokymo ir gyvenimo ryšys kaip stiprioji pamokos veiklos sritis nurodyta 22,4 proc. stebėtų pamokų. Veiksmingai mokinių turimomis žiniomis ir įgūdžiais remtasi IIIa kl. (1 gr.) ir IIIa kl. lietuvių k., 4b, 7ab kl. anglų k., III kl. taikomųjų menų, amatų ir dizaino pamokose. Mokymo medžiaga tiksliai sieta su mokinių interesais, gyvenamąja aplinka 1b, 1c kl. lietuvių k., IIIab kl. (4 gr.) anglų k., 7b, 8a kl. geografijos, 1b kl. muzikos, Iib kl. technologijų pamokose. Stebėtose pamokose, dauguma mokytojų, kai tik buvo galimybių, aktualizavo ugdymo turinį. Gimnazijos mokymosi aplinka pritaikyta eksperimentiniams ir praktiniams įgūdžiams ugdyti: atliekant gamtamokslinius tyrimus naudotasi turimomis mokyklinėmis priemonėmis, taip pat lengvai buityje ir gamtoje randamomis ir/ar pasigaminamomis priemonėmis. Mokiniais siūloma neformaliojo švietimo veikla „Robotika“. Mokykloje vykdoma kultūrinė, meninė, pažintinė, kūrybinė, sportinė, praktinė, socialinė, prevencinė ir kitos veiklos siejamos su daugumos mokinių patirtimi, interesais, praktiniais poreikiais.

Daugumoje pamokų stebėtas sėkmingas mokytojo ir mokinio dialogas stiprina pasitikėjimą ir skatino mokymąsi. Šis pamokos aspektas kaip stiprioji veiklos sritis išskirta 6b kl. technologijų, IIab kl. (1 gr.) informacinių technologijų, IVa kl. (1 gr.) lietuvių k. pamokose. Kitose pamokose išskirtini tokie sėkmingi mokytojo ir mokinio dialogo akcentai:

- pateikti probleminiai klausimai (2b ir 4b kl. anglų k., IVa kl. biologija, 7b geografija);
- mokiniai mokytis (2b kl. anglų k., IVa kl. biologija, 7b kl. geografija);
- sėkmingai organizuotas grupių, porų darbas (6b, 1c kl. lietuvių k., 3a kl. matematika, 1c kl. istorija, Iib kl. technologijos).

Dauguma mokytojų nuolat stebėjo mokinių darbą, tikrino užduočių atlikimo teisingumą, grįžo prie nesuprastų dalykų. Stebėtose pamokose naudotos įvairios išmokimo stebėjimo formos: įsivertinimas, vienas kito darbo tikrinimas, frontalus pasitikrinimas, mokytojo stebėjimas ir konsultavimas. Efektyviausias išmokimo stebėjimas fiksuotas šiose pamokose:

- 1c m, IIIa (1 gr.) lietuvių k., 6b kl. matematikos, 4b ir IV kl. (4 gr.) anglų k., III kl. taikomųjų menų, amatų ir dizaino, IVa kl. istorijos, 7b kl. geografijos pamokose veiksmingai stebėtas išmokimas taisant klaidas;
- IV kl. (4 gr.) anglų k., 1c m kl. lietuvių k., 7a kl. fizikos, 2b kl. matematikos pamokose grįžta prie nesuprastų dalykų.

Gimnazijos veiklos plane numatytos namų darbų efektyvumo tobulinimo priemonės. Pokalbiuose mokiniai teigė, kad kartais užduodama daugiau namų darbų, bet juos atlikti spėja. Vertinimo metu stebėtose pamokose namų darbams skirtas tinkamas dėmesys. Namų darbų skyrimo ar/ir tikrinimo faktai užfiksuoti 35 proc. 5–8 ir gimnazinių klasių pamokose. Dauguma mokinių buvo paruošę namų darbus. Nors kaip stiprioji pamokos veiklos sritis tinkamas namų darbų skyrimas akcentuotas tik 7ab kl. (5 gr.) anglų k., 7b ir 1a kl. geografijos pamokose, sėkmingų namų darbų panaudojimo ugdymui pavyzdžių pamokos protokoluose fiksuota ir daugiau:

- namų užduotys sietos su pamokos medžiaga 7a kl. fizikos, 8a kl. chemijos, 7b kl. geografijos, IIIa kl. (1 gr.) lietuvių k., 5a kl. gamtos pamokose;
- namų darbų užduotys tinkamai diferencijuotos Iib kl. (1 gr.) rusų k. pamokoje;
- IVa kl. biologijos, 7a kl. fizikos, IIIa kl. (1 gr.) lietuvių k., 6b kl. matematikos pamokose namų darbai sėkmingai tikrinti, aptarti.

Pavienėse pamokose visiems mokiniams užduoti vienodi namų darbai, neatsižvelgta į mokinių poreikius.

Mokymosi kokybė yra gera (3 lygis), išskyrus mokymąsi bendradarbiaujant, kuris vertinamas kaip vidutiniškas (2 lygis).

Mokymosi kokybės stebėtose pamokose apibendrintas vertinimas (N=107)

5 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai
16 pamokų	57 pamokos	34 pamokos
15,0 proc.	53,3 proc.	31,7 proc.

Iš 5 lentelės duomenų matyti, kad daugumoje (68,3 proc.) stebėtų pamokų mokiniai noriai mokėsi, nevelavo, buvo pasirengę pamokoms, turėjo reikiamas priemones, stengėsi, buvo aktyvūs, atsakingai atliko namų darbus. Stebėtose pamokose dauguma mokytojų dažniausiai naudojo mokinių amžių atitinkančius mokymo metodus, tinkamas mokymo priemones, tikrindami namų darbus skatino mokinius aktyviai dalyvauti, pasitikėti savo jėgomis. Ryškus beveik visų mokinių aktyvumas įvairiose mokymosi veiklose užfiksuotas 15 proc. stebėtų pamokų: technologijų 6ab2 kl., IIb kl., žmogaus saugos 7b kl., kūno kultūros Ic kl., fizikos 7a kl., muzikos 1b kl., matematikos 3a kl., lietuvių k. 1b, 6bm, Ic (mod.) kl., IIIA kl. (1 gr.), anglų k. 7ab, IIIab kl. (4 gr.) pamokose. Daugumoje (85 proc.) stebėtų pamokų mokiniai gebėjo savarankiškai atlikti užduotis, atrinkti reikalingą informaciją, ją tinkamai panaudoti.

Dauguma mokytojų stebėtose pamokose tinkamą dėmesį skyrė mokėjimo mokytis kompetencijos ugdymui: mokė objektyviai įsivertinti savo pastangas, remtis turimomis žiniomis, dalis – orientavosi į aukštesnio mąstymo gebėjimų užduotis. Remiantis šiuo faktu mokinių mokėjimas mokytis vertinamas gerai (3 lygis), tačiau pastebėtina, kad retokai pamokose mokiniai skatinti naudotis įvairiais šaltiniais, analizuoti, sisteminti, klasifikuoti žinias, rengti grafines tvarkykles, pasirinkti mokymosi būdus ir pan., todėl išorės vertintojai išskiria šį veiklos aspektą kaip tobulintiną. Gimnazijos mokytojų bendruomenė mokosi mokytis – organizuotos modelio „Mokomės mokytis“ veiklos, taigi šio modelio turinyje ar kitomis pasirinktomis formomis reikėtų stiprinti mokinių mokėjimo mokytis kompetencijos ugdymą. Jei mokiniai nuolat būtų skatinami kelti sau mokymosi uždavinius, pasirinkti tinkamas mokymosi strategijas, priemones, tikslingai planuoti mokymosi laiką, remdamiesi įsivertinimo duomenimis, numatyti tolesnius mokymosi žingsnius, tikėtina, gerėtų mokymosi kokybė, mokiniai gebėtų prisiimti atsakomybę už mokymosi rezultatus, įgytų mokymuisi visą gyvenimą reikalingų įgūdžių.

Mokymasis bendradarbiaujant patenkinamas (2 lygis). Beveik visose mokyklos erdvėse, kuriose vyko pamokos, patalpos ir baldai buvo paruošti ir pritaikyti dirbti bendradarbiaujant. Labai gerai organizuotas ir veiksmingas mokinių bendradarbiavimas fiksuotas žmogaus saugos 7b kl., lietuvių k. 1b, Ic kl. (mod.), IIIA kl. (1 gr.), matematikos 3a kl., istorijos Ic kl., kūno kultūros Ic kl., fizikos 7a kl., anglų k. 11ab kl (4 gr.) klasės pamokose. Tačiau tik dalyje (49 proc.) stebėtų pamokų mokiniai gebėjo dirbti įvairaus dydžio grupėse ar porose ir išnaudojo galimybes pasitarti, kartu su draugu atlikti pateiktas užduotis. Kitose stebėtose pamokose (51 proc.) mokymasis bendradarbiaujant įvertintas kaip tobulintinas pamokos aspektas. Šiose pamokose mokinių bendradarbiavimo įgūdžiai buvo patenkinami. Dažniausiai tik pavieniai aktyvesni mokiniai prisiėmė atsakomybę už darbą grupėje. Išorės vertintojai rekomenduoja skirti tinkamas komandiniam darbui užduotis, numatyti visų mokinių įsitraukimo į grupės darbą strategijas, pasirinkti veiksmingus visos grupės veiklos ir kiekvieno jos nario indelio į bendrą rezultatą išmokymo stebėjimo ir vertinimo formas, kas, tikėtina, sudarytų sąlygas mokiniams įgyti darbo komandoje įgūdžių, aktyvintų mokymąsi, stiprintų socialinės, komunikacinės, asmeninės ir mokėjimo mokytis kompetencijų ugdymą.

Mokymo ir mokymosi diferencijavimas patenkinamas (2 lygis), o mokymosi poreikių nustatymas vertinamas gerai (3 lygis).

Iš pateiktų dokumentų, pokalbių su Metodine taryba ir mokiniais nustatyta, kad mokykla, siekdama sudaryti sąlygas kiekvienam mokiniui sėkmingiau mokytis, tiria mokinių mokymosi poreikius. Gimnazijoje nustatomi mokinių mokymosi stiliai, vykdomi II klasių mokinių poreikių, pasirenkant vidurinio ugdymo programas, mokinių profesinio tinkamumo, pasirenkant mokymosi kryptį, tyrimai. Mokykloje vykdomas mokinio individualios pažangos stebėjimas, įgalinantis mokinius prisiimti atsakomybę už savo mokymąsi, tačiau išanalizavus mokinių individualios pažangos stebėjimo apžvalgų konstatuota, kad juose sukaupti duomenys labiau skirti prognozuotų ir esamų akademinų pasiekimų palyginimui, o ne konkrečių mokymosi poreikių nustatymui. I–II gimnazijos klasėse matematikos, lietuvių kalbos dalykų mokymas organizuojamas srautais pasiekimų skirtumams mažinti, gabumams plėtoti. Gimnazija 2 kartus per metus organizuoja diskusijas metodinėse grupėse ir analizuoja, kaip ugdymo procese įgyvendinamas diferencijavimas, individualizavimas, kokį poveikį jis daro pasiekimams ir pažangai.

Mokymosi veiklos diferencijavimas pamokose vertinamas patenkinamai (2 lygis). Apibendrinę 107 stebėtų pamokų duomenis išorės vertintojai nustatė, kad dalyje (42,1 proc.) stebėtų pamokų dažniausiai dirbta su visa klase vienodai, o ugdymo turinys, veikla ir mokymosi tempas tik iš dalies diferencijuoti ar individualizuoti pagal skirtingus mokinių poreikius bei gebėjimus. Tikslingą ugdomosios veiklos, turinio ar tempo diferencijavimą išorės vertintojai užfiksavo 49 (45,8 proc.) stebėtose pamokose. Išskirtiniai mokymosi diferencijavimo atvejai stebėti lietuvių k. IIIA kl. (1 gr.), geografijos 7b kl., matematikos 8c kl., IIIab kl. (4 gr.), rusų k. IIb kl. (1 gr.) pamokose. Remdamiesi aukščiau minėtais duomenimis, išorės vertintojai daro išvadą, kad mokymosi veiklos diferencijavimas – tobulintinas mokyklos veiklos aspektas. Siekiant, kad daugiau mokinių patirtų mokymosi sėkmę pamokoje, vertėtų labiau atsižvelgti į individualius mokinių ugdymosi skirtumus, mokymosi stilius, remiantis išmokimo stebėjimo ir asmeninės pažangos matavimo duomenimis, išsiaiškinti tikslingo diferencijavimo ir/ar individualizavimo poreikį bei tinkamai diferencijuoti ugdymo turinį (mokymo (-si) metodus, klasės ir namų darbų užduotis, laiką užduotims atlikti).

Vertinimas ugdant gimnazijoje tinkamas (3 lygis), išskyrus rodiklį vertinimas kaip informavimas, kuris vertinamas labai gerai (4 lygis).

Mokinių vertinimo ugdant apibendrintas vertinimas (N=107)

6 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai
13 pamokų	58 pamokos	36 pamokos
12,2 proc.	54,2 proc.	33,6 proc.

Iš 6 lentelės duomenų matyti, kad dauguma (66,4 proc.) stebėtų pamokų šiuo aspektu vertinta gerai arba puikiai. Šiose pamokose dažnai vyko formuojamasis vertinimas. Mokytojai nuolat stebėjo mokinius, aiškinosi, kaip sekasi, su kokiomis problemomis jie susiduria, prireikus aptardavo nesuprastus ar neišmokus dalykus. Iš pokalbių su Metodine taryba ir gimnazijos mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo tvarkos aprašo (patvirtintas gimnazijos direktoriaus 2015 m. sausio 2 d. įsakymu Nr. V-1) paaiškėjo, kad beveik visi mokytojai laikosi gimnazijos vertinimo tvarkos aprašo principų ir nuostatų, kiekvienas dalyko mokytojas turi savo kaupiamojo vertinimo tvarką, su kuria mokinius supažindina mokslo metų pradžioje. Beveik visose klasėse ir kabinetuose iškabintos mokinių mokomojo dalyko pasiekimų vertinimo tvarkos. Dalyje stebėtų pamokų trūko vertinimo metu surinktos informacijos naudojimo ugdymui planuoti ir koreguoti, kas iš esmės darė įtakos nepakankamam diferencijavimui ir individualizavimui.

Daugumoje (60,1 proc.) pamokų stebėtos įvairios mokinių vertinimo ir įsivertinimo formos (vertinimas žodžiu, kaupiamieji taškai, „spalvotos kortelės“, „pasiekimų kopėtelės“, „lagamino metodas“ ir kt.), nurodyti vertinimo kriterijai, vertinimas sietas su mokymosi uždaviniu. Puikiai šiuo aspektu vertintos fizikos 7a, IVab kl., matematikos 4b, 6b kl., istorijos IVA kl., geografijos 7b kl., technologijos IIIb kl., sceninio judesio (kūno kultūra) 5b kl. pamokos. Įvairios vertinimo formos skirtos emociinei mokinių būsenai ir išmokimui diagnozuoti (įsivertinimui pamokoje naudotasi IQES online, pulteliais, PADLET aplinkos galimybės), nors pasitaikė atvejų (6,5 proc.), kai vertinimo metu sukaupta informacija apie mokinių pasiekimus ir pažangą likdavo nepanaudota (neaptartos nesėkmių priežastys, klydimo motyvai).

Vertinimas kaip informavimas vertinamas labai gerai (4 lygis). Iš pokalbio su tėvais, mokyklos dokumentų (Tėvų klubo nuostatai, Velžio gimnazijos mokinių tėvų (globėjų, rūpintojų) informavimo ir švietimo tvarkos aprašas), elektroninio dienyno TAMO peržiūros išorės vertintojai nustatė, kad gimnazija nuolat informuoja tėvus apie mokyklos ir vaiko veiklą, pasiekimus, daromą pažangą. Siekiant išsiaiškinti, ar visos šeimos turi prieigą prie interneto, atliktas „Mokinių ir jų šeimų galimybių naudotis internetu“ tyrimas. Mokyklos interneto svetainėje parengtas informacijos skyrelis specialiai mokinių tėvams. Elektroniniame dienyne reguliariai fiksuojami įvertinimai, lankomumas, pamokos temos ir kita informacija (pagyrimai, pastabos, pranešimai tėvams). Gimnazijoje vyksta visuotiniai tėvų susirinkimai, atvirų durų dienos (būsimiems pirmokams ir penktokams, jų tėveliams). Mokytojai bendrauja su tėvais individualiose pokalbiuose mokykloje, telefonu. Koncentrais (1–4 kl., 5–8 kl., I–IV kl.) gimnazijos klasių mokiniams ir tėvams

organizuojami individualūs pokalbiai su mokytojais ir pagalbos specialistais, kurių metu aptariami mokinių pasiekimai ir pažanga. Tradicinės šventės „Bendruomenės diena“ ir renginio „Neišardomas trikampis“ metu vyksta ilgalaikis ir tvarus bendradarbiavimas su tėvais, savivaldų diskusijos aktualiais klausimais. Visi pokalbyje su vertintojais dalyvavę tėvai teigė, kad mokyklos informavimo turinys, dažnis ir formos juos visiškai tenkina.

3. PASIEKIMAI

Velžio gimnazijos pasiekimai vertinami gerai (3 lygis), išskyrus mokyklos pažangą ir kitus mokinių pasiekimus, kurie yra labai geri (4 lygis).

Atskirų mokinių pažanga vertinama gerai (3 lygis). Vertinimo metu iš pokalbių ir dokumentų analizės nustatyta, kad mokykloje mokinio asmeninė pažanga stebima, fiksuojama, analizuojama. Gimnazijos mokiniai pažangos ir pasiekimų aplankuose kaupia įskaitinius darbus ir diagnostinius testus. Kiekvienas mokinys stebi lietuvių kalbos, matematikos ir anglų kalbos pažangą. Mokinių pasiekimai lyginami su ankstesniais, daroma pažanga yra fiksuojama, lyginama ir analizuojama, kartu su mokiniu priimami sprendimai dėl tolimesnės pažangos galimybių. Sukaupia informacija apie kiekvieno mokinio pažangą panaudojama aptariant, planuojant ugdymo turinį. Išvardintos veiklos daro įtakos mokinių asmeninei pažangai ir jos fiksavimui pamokose.

Atskirų mokinių pažangos stebėtose pamokose vertinimai (N=107)

7 lentelė

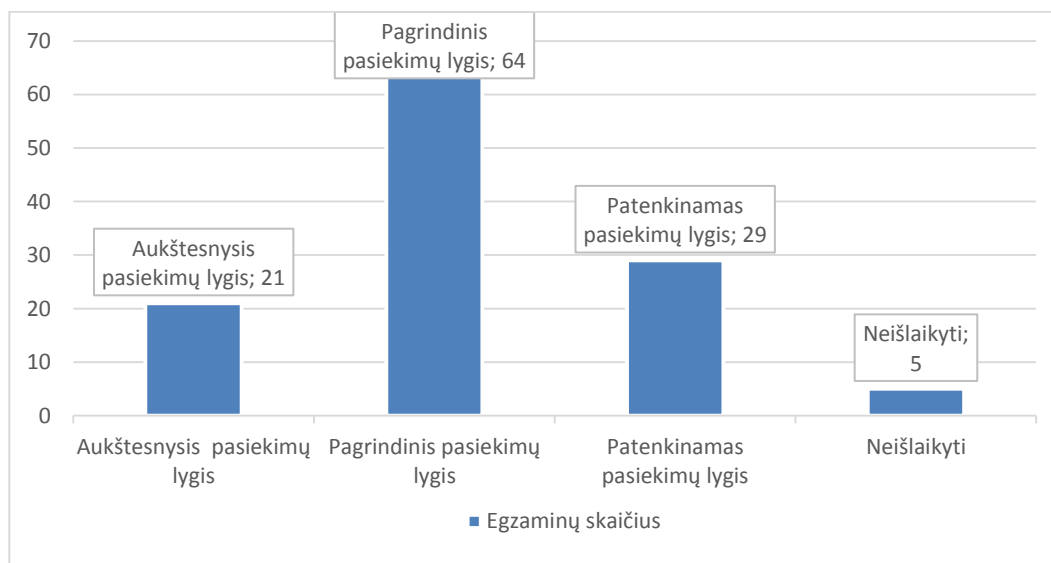
Labai gerai	Gerai	Patenkinamai
12 pamokų	51 pamoka	44 pamokos
11,2 proc.	47,7 proc.	41,1 proc.

Išanalizavę stebėtų pamokų protokolus, vertintojai užfiksavo, kad daugumoje (58,9 proc.) jų mokinių gerai suprato ugdymo turinį ir padarė akivaizdžią pažangą. Aiškūs ir visiems mokiniams suprantami mokymosi uždaviniai, kuriuose nusakyti kriterijais pamatuojami išmokimo rezultatai, skelbti žmogaus saugos 7b kl., lietuvių k. 1b, 1c, 1c (mod.), IIIA kl. (1 gr.), IVA kl. (1 gr.), anglų k. 2b, 4b, 5ab, 7ab, 7ab2, IIIab kl., prancūzų k. 7a kl., matematikos 7a, 8b kl. istorijos IVA kl., fizikos 7a kl., chemijos 8a kl., meninio ugdymo III kl., etikos IIA kl. pamokose. Remiantis pateiktomis duomenimis daroma išvada, kad individuali mokinių pažanga ir jos pamatavimas daugumoje pamokų buvo tinkamas, tačiau išorės vertintojai šį rodiklį išskyrė kaip tobulintiną mokyklos veiklos aspektą, nes dalyje pamokų kiekvieno mokinio pažangos matavimui skirtas nepakankamas dėmesys: pamokos pabaigoje negrįžta prie mokymosi uždavinio, remiantis jame nurodytais išmokimo kriterijais, neskatinamas įsivertinimas, neakcentuota asmeninė pažanga. Be to, retokai mokiniai raginti remiantis pamokoje padaryta pažanga planuoti mokymąsi, skatintinas ir didesnis mokinių aktyvumas analizuojant asmeninės pažangos ir pasiekimų vertinimo aplankų duomenis, aiškinantis konkrečius klydimo motyvus ir tikslingus būdus asmeninėms spragoms likviduoti. Išorės vertintojai rekomenduoja mokytojų, puikiai ir gerai įvaldžiusių asmeninės pažangos pamatavimo ir vertinimo procedūras, patirtį kryptingai panaudoti tobulinant pastarąjį mokyklos veiklos aspektą.

Mokyklos pažanga vertinama labai gerai (4 lygis). Gimnazija inovatyvi, atvira naujovėms (dalyvavo projekte „Lyderių laikas 2“, remdamiesi patirtimi, parengė „Lyderių laiko“ konferencijoje pranešimą „Pažanga per lyderystės raišką“, 28 proc. mokytojų – nacionalinio lygmens konsultantai). Mokyklos bendruomenė kryptingai dirba, kad visiems mokiniams būtų lygios galimybės ugdytis, gerinti mokymosi pasiekimus. Iš pokalbio su mokyklos vadovais, Metodine taryba ir pateiktų dokumentų paaiškėjo, kad gimnazijoje stebima ir analizuojama mokinių pažanga pamokose, elgesio ir motyvacijos problemos, kas pusmetį vertinamas mokinių elgesio taisyklių laikymasis (MET), numatomos priemonės rezultatams pagerinti. Metodinės grupės analizuoja tarptautinių tyrimų (PISA, TIMMS) duomenis, mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo rezultatus, individualios mokinių pažangos stebėjimo grafikus, mokinio mokymosi pasiekimų lūkesčius. Jais remiantis numatomos mokyklos prioritetinės veiklos sritys. Atsižvelgiant į prioritetus metodinės grupės rengia metų veiklos planus, iš jų sudaromas metų „Mokomės mokytis“

modelis, kuriame suplanuotas kvalifikacijos tobulinimas, ugdomasis konsultavimas, atviros ir integruotos veiklos, mokytojų bendradarbiavimas, kolegialus grįžtamasis ryšys. Per pastaruosius trejus metus organizuoti mokymai ugdymo kokybės, IT panaudojimo ugdymosi procese, klasės valdymo, bendrųjų kompetencijų ugdymo ir vertinimo klausimais. 2 kartus per metus (per mokinių rudens ir šv. Velykų atostogas) vyksta tradicine tapusi „Mokytojų sklaidos valanda“, kurioje pristatomos naujos žinios ir idėjos iš įvairių kvalifikacijos tobulinimosi renginių. Siekiant efektyvesnės sklaidos ir komunikavimo visi gimnazijos duomenys keliami į mokyklos virtualią aplinką. Ugdymo kokybei užtikrinti mokykla analizuoja ir stebi 1–4, 5–8, I–IV klasių mokinių ugdymo procesą, atlieka diagnostinius lietuvių kalbos, matematikos bei anglų kalbos testus 2, 4, 6 klasėse. Rezultatai aptariami tėvų susirinkimų metu, klasių vadovų pasitarimuose, Mokytojų tarybos posėdžiuose. Mokinių lankomumas nuolat stebimas ir fiksuojamas, o duomenis analizuoja mokytojai, klasės vadovai, gimnazijos administracija, Vaiko gerovės centras. Kiekvieną mėn. išskiriami daugiausiai pamokų ir daugiausiai pamokų be pateisinamos priežasties praleidę mokiniai. Su klasės vadovais individualiai aptariamos lankomumo problemos. Lankomumo prevencinių priemonių veiksmingumą įrodo sumažėjęs pamokų, praleistų be pateisinamų priežasčių, skaičius: 2014–2015 m. m. vidutiniškai vienas I–II kl. mokinys praleido 33 proc., 5–8 kl. –13 proc. mažiau pamokų, lyginant su ankstesniais mokslo metais. Gimnazija gerai žino, kokių šeimų mokiniai lanko mokyklą, siekia laiku suteikti mokiniui reikalingą pagalbą. Nuolat bendradarbiaujama su seniūnijų socialiniais darbuotojais, kitų rajono mokyklų socialiniais pedagogais, psichologais.

Mokinių mokymosi pasiekimai vertinami gerai (3 lygis). Mokymosi pasiekimams apibendrinti gimnazija analizuoja rezultatų rodiklius, atlieka metinių įvertinimų ir pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo (toliau – PUPP) bei valstybinių brandos egzaminų rezultatų lyginamąją analizę. Valstybinių brandos egzaminų (toliau – VBE) rezultatai geri (žiūr. 2 pav.).

2 pav. 2014–2015 m. m. valstybinių brandos egzaminų įvertinimai pagal pasiekimų lygius

Iš 2 pav. duomenų matyti, kad aukštesniuose pasiekimų lygiu 2015 m. išlaikytas 21 (17,6 proc.) egzaminas, pagrindiniu – 64 (53,8 proc.), patenkinamu – 29 (24,4 proc.) egzaminai, neišlaikyti 5 (4,2 proc.) egzaminai. Atlikus dvejų metų VBE išlaikiusių mokinių duomenų analizę, pastebėta, kad Velžio gimnazijos brandos egzaminus išlaikiusių mokinių procentas (95,9 proc.) yra aukštesnis už rajono (92,4 proc.) ir Lietuvos (95,2 proc.) vidurkius. PUPP rezultatai – lietuvių kalbos aukštesni (6,35) už rajono (5,64) ir Lietuvos (6,33) vidurkį, išskyrus matematikos rezultatus (4,37), kurie yra aukštesni tik už rajono (4,35) vidurkį.

Apibendrinę 107 stebėtų pamokų duomenis išorės vertintojai nustatė, kad daugiau nei pusėje 57 (53,3 proc.) stebėtų pamokų mokinių pasiekimai buvo geri, o 12 (11,21 proc.) – labai geri ir atitiko aukštesnįjį pasiekimų lygį. Puikių visų mokinių pasiekimų, rezultatyvaus mokymo ir

mokymosi, įsitraukimo į pamokos apibendrinimą pavyzdžių išorės vertintojai užfiksavo anglų k. 2b, 4b, IIIab kl. (4 gr.), IV kl. (4 gr.), istorijos IVA kl., geografijos 7b kl., matematikos 6b kl., chemijos 8a kl., technologijų 7a (2 gr.) pamokose.

Kiti mokinių pasiekimai gimnazijoje vertinami labai gerai (4 lygis). Gimnazijos mokiniai labai aktyviai dalyvauja konkursuose, varžybose, olimpiadose ir projektinėje veikloje. 2014–2015 m. m. šalies ir regiono olimpiadose, konkursuose dalyvavo 132 mokiniai, 64 laimėjo prizines vietas, rajono – 124 mokiniai, 69 tapo nugalėtojais. 2015–2016 m. m. mokinių, dalyvavusių šalies, regiono ir rajono olimpiadose bei konkursuose, skaičius padidėjo 3 procentais. Šalies ir regiono renginiuose prizininkais tapo 58, o rajono olimpiadose ir konkursuose – 68 mokiniai. Aukšti gimnazistų sportiniai laimėjimai savivaldybėje: 2015–2016 m. m. 7 kartus iškovotos prizinės vietos įvairiose varžybose (mergaičių kvadrato, salės futbolo 5x5, mergaičių ir berniukų krepšinio 3x3, krepšinio 5x5, mergaičių krepšinio triatlono, berniukų krepšinio triatlono). 2016 m. 1 mokinys gavo sidabro medalį šalies informacinių technologijų olimpiadoje, pakviestas į finalinį turą. Mokiniai garsina gimnazijos vardą šalyje, pvz.: respublikinėje matematikos olimpiadoje iškovota III vieta; respublikiniame interneto svetainių kūrimo konkurse – 3 prizinės vietos; rašinių konkurse „Gyvybė – dovana, branginkime ją“ laimėta II vieta; gamtos „Kengūroje“ 2 mokiniai tapo laureatais. Remdamiesi aukščiau minėtais duomenimis ir gimnazijos kontekstu (ugdymo įstaiga yra ilgoji gyvenvietės gimnazija) išorės vertintojai daro išvada, kad gimnazistų dalyvavimas ir pasiekimai olimpiadose, konkursuose, projektuose, sportinėse varžybose yra stiprusis mokyklos veiklos aspektas.

Tolesnio mokymosi sėkmė yra tinkama (3 lygis). Gimnazijoje kaupiama informacija apie tolesnį mokinių mokymąsi. Iš gimnazijos dokumentų ir pokalbių su direktoriaus pavaduotojomis ugdymui paaiškėjo, kad dauguma mokyklos mokinių sėkmingai tęsia mokymąsi. 2015 m. gimnazijos abiturientų, įstojuusių į aukštąsias mokyklas, lyginant su ankstesniais metais, sumažėjo nuo 78,1 proc. iki 59,5 proc. Mokykla teigia, kad dalis tėvų negali išleisti vaikų studijuoti dėl prastos materialinės situacijos, dalis (10 proc.) baigusiųjų mokinių išvyksta į užsienį. Mokykla palaiko šiltus santykius su buvusiais mokiniais, kurie mokosi KTU, VGTU, Karo akademijoje, VU, Vilniaus kolegijoje, kviečia juos į klasių valandėles, mokyklos renginius pristatyti savo sėkmės istorijų ir profesijų (pvz., juvelyro, gestų kalbos specialisto, mediko, fotografo, programuotojo, astronomo, socialinio darbuotojo, mikrobiologo, ekonomisto, matematiko ir t.t.).

4. PAGALBA MOKINIUI

Panevėžio Velžio gimnazijos pagalba mokiniui vertinama gerai (3 lygis).

Rūpinimasis mokiniais veiksmingas, nuolatinis, kryptingas, yra stiprusis gimnazijos veiklos aspektas (4 lygis).

Rūpinimasis mokiniais atsispindi tiek kasdienėje gimnazijos veikloje, tiek dokumentuose. Visi gimnazijos bendruomenės nariai yra informuoti ir žino apie gimnazijos ir kitų institucijų teikiamą pagalbą mokiniams, jų apsaugą nuo prievartos, nusikalstamumo ir žalingų įpročių. Gimnazijos pirmojo aukšto koridoriuje, aiškiai matomoje vietoje, skelbiama visa reikalinga informacija apie institucijas, teikiančias pagalbą, nurodyti adresai ir telefonų numeriai. Informacija apie pagalbą skelbiama ir mokomųjų dalykų, socialinės pedagogės bei psichologo asistentės kabinetuose. Pagalbos mokiniui specialistų iniciatyva įkurtas elektroninis pasitikėjimo paštas manoproblema@gmail.com. Pokalbyje pagalbos mokiniui specialistai minėjo, kad pasitikėjimo paštu pasinaudoja ir mokiniai, ir tėvai. Visi mokiniai jaučia nuolatinę gimnazijos direktoriaus, pavaduotojų, klasių vadovų ir visų pedagogų rūpinimąsi jais. Pokalbiuose mokiniai tvirtino, kad jaučiasi visiškai saugūs, žino, į ką (klasių vadovus, socialinę pedagogę, mokytojus, vadovus) reikia kreiptis iškilus problemoms. Mokiniai teigė, kad retai susiduria su patyčiomis, jiems mažai aktualūs žalingų įpročių, netinkamo elgesio klausimai. Mokinių lankomumo, užimtumo, ugdymo (-si), prevencijos, pagalbos teikimo, maitinimo ir kitas problemas sprendžia Vaiko gerovės centras (toliau – VGC). Gimnazijoje daug dėmesio skiriama prevencinei veiklai. Bendradarbiaujama su PPT specialistais, Policijos komisariato viešosios tvarkos skyriumi, Velžio seniūnija. Į prevencinę veiklą

įtraukiami ir mokinių savivaldos atstovai: Mokinių parlamentas organizuoja pilietiškumo akcijas, prisideda prie prevencinės veiklos organizavimo („Darom“, prevencinė savaitė „Be Patyčių“, „Snaigytė“, „Sniego gniūžtė“). Mokinių tėvai, turintys vaikų auklėjimo problemų, skatinami ieškoti jų sprendimo būdų kartu su gimnazijos socialine pedagoge, psichologo asistente, mokytojais. Mokinius nukreipiant prasmingai veiklai, stengiamasi užkirsti kelią galimoms netinkamo elgesio apraiškoms – organizuojamos piešinių parodos, akcijos, vykdoma projektinė veikla. Gimnazija pritaikyta žmonėms, turintiems negalią – įrengtas nuovažas. Administracija yra pasiskirsčiusi budėjimo mokykloje dienas, pertraukų metu koridoriuose budi mokytojai, įrengtos vaizdo stebėjimo kameros. Iš VGC komisijos protokolų ir pokalbių darytina išvada, kad gimnazija atvira sprendžiant problemas, jas analizuojant įsitraukiami dauguma bendruomenės narių: VGC nariai, klasių vadovai, tėvai. Gimnazija rūpinasi vaikų saugumu ir užimtumu po pamokų (1–4 klasių mokiniams veikia trys pailgintos dienos grupės, socialiai remtinų šeimų ir rizikos grupės mokiniams organizuojamos vasaros stovyklos). Labai gerai organizuotas mokinių pavėžėjimas dviem gimnazijos autobusais, specialiaisiais reisais (2015–2016 m. m. pavežamas 331 gimnazijos mokinys). Mokinių pageidavimu gimnazijoje įrengtas bufetas.

Gimnazijos sudarytos palankios sąlygos mokinių saviraiškai, ugdomi gebėjimai pažinti ir išreikšti savo poreikius, lūkesčius, galimybes pamokose, neformaliojo švietimo užsiėmimuose, dalyvaujant mokinių savivaldoje. Ugdant mokinių pilietiškumą, kiekvieną pirmadienį visa gimnazijos bendruomenė gieda himną. Pokalbiuose Mokinių parlamento atstovai ir pertraukų metu kalbinti mokiniai teigė, kad gimnazijoje ugdomi tolerancija, kūrybiškumas, bendravimo gebėjimai, atsakingumas. Aukštą mokinių kultūros lygį, bendravimo kultūrą atspindi tai, jog pamokų ir pertraukų metu vertintojai nepastebėjo netinkamo elgesio atvejų. Mokinių veikla yra vertinama ir pripažįstama, į ją atsižvelgiama: mokinių iniciatyva organizuojamos akcijos „Nevėluok“, „Pyragų diena“, poilsio erdvėms nupirkti sėdmaišiai, pastatyti suoleliai ir kėdės, atnaujinti susitarimai dėl uniformos dėvėjimo. Vertintojų vizito savaitę tiek pamokų, tiek pertraukų metu mokiniai drąsiai diskutavo, kreipėsi į mokytojus bei aptarnaujantį personalą, nebijojo išsakyti savo nuomonę, buvo mandagūs, paslaugūs, gebėjo dirbti tiek individualiai, tiek bendradarbiaudami su kitais mokiniais. Už įvairius pasiekimus mokiniai yra skatinami padėkos raštais, suvenyrais, jiems organizuojamos išvykos, kultūriniai renginiai. Mokinių asmenybė veiksmingai ugdoma klasių valandėlių metu (išorinio vertinimo savaitę visose klasėse organizuota teminė klasėse valandėlė apie donorystę), jose aptariamas mokinių elgesys. Trečius metus įgyvendinamas projektas „Skaitanti mokykla“: kiekvieną dieną 1–7 klasių mokiniams per skirtingų dalykų pamokas skaitomos knygos. Kiekvienų metų gruodžio mėnesį vykdoma tradicinė akcija „Auksinė širdis“, kurios metu bendruomenė aukoja drabužius, kitus daiktus nepasiturintiems mokiniams. Organizuojant socialinę-pilietinę veiklą, numatyta galimybė mokiniui atlikti ją savarankiškai ar bendradarbiaujant su asociacijomis bei savivaldos institucijomis. Gimnazijos 2016 m. veiklos plane numatyta „*mokinius, atlikusius 10 ir daugiau socialinės veiklos valandų, skatinti boulingo ar dažasvydžio sesija arba bilietu į teatrą*“. Kiekvienais metais gimnazijoje renkamas mokytojų TOP-10, leidžiamas metų kalendorius, kuriame spausdinamos išrinktų mokytojų nuotraukos. Vertintojai pastebi, kad mokinių saugumo, savigarbos, pasitikėjimo savimi, savarankiškumo ir gebėjimo gyventi su kitais lygis yra aukštas.

Pedagoginė, psichologinė ir socialinė pagalba gimnazijoje vertinama gerai (3 lygis), išskyrus socialinę pagalbą, kuri vertinama labai gerai (4 lygis).

Pagalba mokantis teikiama tinkamai. Pedagoginės pagalbos teikimas mokiniui mokantis yra aptariamas metodinėse grupėse, Mokytojų tarybos, VGC posėdžiuose, direktoriaus 2015–08–31 įsakymu Nr. V-181 paskirtas asmuo, atsakingas už mokymosi pasiekimų gerinimą ir mokymosi pagalbos organizavimą. Pokalbyje VGC nariai minėjo, kad pagalba mokiniui teikiama, kai kontrolinis darbas įvertinamas nepatenkinamai, kai mokinys dėl ligos ar kitų priežasčių ilgesnį laiką nelankė gimnazijos arba nedaro pažangos (pvz., jo pasiekimų lygis žemesnis, nei numatyta Bendrosiose ugdymo programose). Gimnazijoje teikiamos lietuvių kalbos (6, 7, 8, I, II kl.), matematikos (I, II kl.), anglų kalbos (II kl.) konsultacijos, kuriose mokiniai turi galimybių išlyginti mokymosi spragas. Pokalbyje Mokinių parlamento nariai minėjo, kad mokytojai geranoriškai konsultuoja mokinius ir po pamokų. Dažniausiomis konsultacijų lankymo priežastimis mokiniai

įvardijo norą pagilinti dalyko žinias, įveikti mokymosi spragas, atsiskaityti ar perrašyti kontrolinį darbą, tinkamai pasiruošti egzaminams. Mokiniai teigė, kad lankant konsultacijas pagerėja mokymosi rezultatai, įgyjama daugiau praktinių įgūdžių, išauga pasitikėjimas savimi. Kalbinti mokytojai minėjo, kad, siekdami padėti mokiniams kuo geriau pasiruošti olimpiadoms, konkursams, jie teikia pagalbą mokiniams papildomai po pamokų. Analizuojant mokymosi sunkumų atsiradimo priežastis, siekiant nustatyti pagalbos mokiniui galimybes, organizuojami „Neišardomojo trikampio“ (mokinys, tėvai, mokytojai) susitikimai. Pokalbyje Metodinės tarybos nariai nurodė, kad mokytojai nuolat analizuoja pagalbos mokiniams veiksmingumą aptardami standartizuotų testų, PUPP, brandos egzaminų, olimpiadų rezultatus.

Pagalbos įvairių poreikių mokiniams teikimo stebėtose pamokose apibendrintas vertinimas (N=107)

8 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai
13 pamokų	49 pamokos	45 pamokos
12,1 proc.	45,8 proc.	42,0 proc.

Iš 8 lentelės duomenų matyti, kad daugumoje stebėtų pamokų pagalba mokantis teikta gerai ir labai gerai. Vertintojai, tirdami pagalbos mokiniui teikimą pamokoje, užfiksavo veiksmingo darbo pavyzdžių: tinkamai individualiai konsultuota matematikos (2b ir 4b kl.), lietuvių kalbos (Ic ir IIIA kl.), geografijos (7b kl.), fizikos (7a kl.), istorijos (IVA kl.), technologijų (6b ir IIb kl.), kūno kultūros (Ic kl.) pamokose. Dalyje (42 proc.) stebėtų pamokų pagalba mokiniams teikta nepakankamai veiksmingai. Pradinių klasių kabinetuose yra „Pagalbos suolai“ ar „Pagalbos lentynos“, kur surinkta mokyti padedanti medžiaga – taisyklės, lentelės, darbo priemonės ilgesnį laiką gimnazijos nelankiusiems mokiniams, visuose mokomuosiuose kabinetuose kabo „Pagalbos mokantis žingsniai“, mokymosi sunkumų turintiems mokiniams individuali parengta medžiaga – aplankas.

Psichologinė pagalba tinkama. Gimnazijos psichologą (šiuo metu vaiko priežiūros atostogose) vaduoja psichologo asistentė. Pokalbiuose su vertintojais mokiniai teigė, kad gimnazijoje jaučiasi psichologiškai saugūs, psichologinės paramos ir pagalbos jie sulaukia iš klasių vadovų, socialinės pedagogės, psichologo asistentės, draugų. Psichologo asistentė, bendradarbiaudama su mokytojais, pagalbos mokiniui specialistais, klasių vadovais, VGC, tinkamai sprendžia mokinių psichologines, asmenybės, ugdymosi problemas, konsultuoja 1–4 klasių mokinių tėvus, mokytojus profesinio informavimo klausimais. Priklausomai nuo problemos pobūdžio, psichologo asistentė savo kompetencijų ribose teikia individualias bei grupines konsultacijas. Specialistė pokalbyje minėjo, kad dažniausiai jaunesniojo mokyklinio amžiaus mokinius ji konsultuoja santykių su tėvais, paauglius – tarpusavio santykių, vyresnius mokinius – lyderystės bei bendravimo klausimais. Specialistės teigimu, tėvus į konsultaciją prisikviesti sunku, tad dažniausiai konsultuojama telefonu. Psichologo asistentė yra atlikusi tradicinius 1, 5, I kl. ir naujai atvykusių mokinių adaptacijos bei „Savęs suvokimo vaizdo“ tyrimus. Jų rezultatus specialistė pristato VGC bei Mokytojų tarybos posėdžiuose. Mokinių mokymosi stilius tiria klasių vadovai, su tyrimo rezultatais supažindina mokinius, jų tėvus bei toje klasėje dirbančius mokytojus. Specialistė pagal poreikį skaito pranešimus klasių tėvų susirinkimuose, dalyvauja klasių valandėlėse, sudaro sąlygas mokiniams pildyti „aktyviąją lentą“ psichologo kabinete, skelbia informaciją gimnazijos interneto svetainėje. Išorės vertintojai pastebi, kad teikiant psichologinę pagalbą, tiriamajai veiklai bei atliktų tyrimų rezultatų pritaikymo pamatavimui ir vertinimui skiriamas nepakankamas dėmesys.

Socialinė pagalba gimnazijoje organizuojama ir teikiama nuosekliai ir kryptingai pagal gimnazijos direktoriaus 2015–01–02 įsakymu Nr. V-1 patvirtintą Socialinės pagalbos teikimo tvarkos aprašą. Socialinė pedagogė tęsia sėkmingai vykdytą buvusios socialinės pedagogės veiklą, gerai žino mokinių gyvenimo socialinį kontekstą. Iš pokalbių su mokytojais, VGC nariais, direktoriaus pavaduotoja ugdymui, socialine pedagoge galima spręsti, kad šiuo metu dirbančių specialistų bendradarbiavimas teikiant socialinę pagalbą gimnazijoje yra išskirtinis: socialinė

pedagogė vadovauja VGC, veiksmingai bendradarbiauja su kitais pagalbos mokiniui specialistais, kryptingai bendrauja su klasių vadovais ir dalykų mokytojais. Iškilusios problemos, netinkamo elgesio ir socialiniai klausimai sprendžiami tiek komandiniu, tiek individualiu lygmeniu. Su tėvais specialistė bendrauja įvairiais būdais: telefonu, susitikusi Velžio gyvenvietėje, per tėvų susitikimus, individualiai. Komunikaciją su tėvais ypač paspartina elektroninis dienynas. Iš pateiktos informacijos, pokalbių nustatyta, kad gimnazijoje skiriamas reikiamas dėmesys pamokų lankomumui pagerinti, tačiau taikomos priemonės iš dalies veiksmingos, nes pastaraisiais metais padidėjo III–IV klasių mokinių praleistų pamokų be priežasties skaičius. Nemokamas maitinimas gimnazijoje organizuojamas nepriekaištingai – beveik visi mokiniai ir tėvai patenkinti nemokamo maitinimo organizavimu ir maisto kokybe gimnazijos valgykloje. Vykdydama mokinių pozityvią socializaciją, socialinė pedagogė kartu su gimnazijos mokytojais teikia projektines paraiškas socializacijos projektams, skirtiems vaikų iš socialiai remtinių šeimų ir rizikos grupių mokinių integracijai (organizuota vaikų vasaros poilsio stovykla „Šėlsmas“, prevencinės stovyklos „Snaigtė“, „Sniego gniūžtė“). Socialinės pagalbos teikimo klausimais nuolat bendradarbiaujama su Velžio seniūnijos socialiniais ir Panevėžio rajono Socialinės paramos skyriaus darbuotojais, Panevėžio Visuomenės sveikatos centro, Vaikų teisių apsaugos skyriaus, Visuomenės sveikatos biuro, kitų rajono mokyklų socialiniais pedagogais.

Specialiųjų mokymosi poreikių tenkinimas vertinamas gerai (3 lygis).

Specialiųjų poreikių mokinių ugdymas tinkamas. Gimnazijoje visiškos integracijos būdu mokosi 27 mokiniai, iš jų – 18 mokinių mokomi pagal pritaikytas programas, 9 – taikant alternatyvius ugdymo metodus. 2 mokiniai mokomi pagal individualizuotas programas dalinės integracijos būdu. Mokytojai, pastebėję savo klasėse specialiųjų ugdymosi poreikių turintį mokinių, informuoja VGC ir tėvus. VGC nustačius, kad mokiniui reikia palengvinti programą, jis su tėvais siunčiamas į Panevėžio rajono PPT išsamesniam specialiųjų ugdymosi poreikių įvertinimui. Pagalbos mokiniui specialistai teikia rekomendacijas mokytojams dėl ugdymo programų parengimo ir specialiųjų mokymo būdų taikymo specialiųjų poreikių turintiems mokiniams, metodinę pagalbą tėvams jų vaikų ugdymo klausimais. Gimnazijos 1–8, I–IV klasių tvarkaraštyje pažymėtos („P“) pamokos, kuriose teikiama švietimo pagalba (spec. pedagogių ar mokytojo padėjėjos). Pagalbos mokiniui specialistai dalyvauja dalykų pamokose, diferencijuoja ugdymo turinį specialiųjų ugdymosi poreikių (toliau – SUP) mokiniams, besimokantiems pagal pritaikytas dalyko programas, fiksuoja mokinių pažangą, planuoja tolesnį ugdymosi procesą. Kartu su pagalbos mokiniui specialistais SUP mokiniams mokytojai pusmečiui rengia specialiąsias programas, kurios skelbiamos gimnazijos vidiniame tinkle Offise 365 (SUP mokinius mokantys mokytojai gali išsamiai susipažinti su specialiuosius ugdymosi poreikius lemiančiu sutrikimu, dalyko programos pritaikymo aspektais ir kt.). Pokalbių metu nustatyta, kad dalis dalykų mokytojų tinkamai bendradarbiauja vieni su kitais, su specialiosiomis pedagogėmis, mokytojo padėjėja, logopede, klasių vadovais, tėvais, dalijasi atsakomybe ir konkrečiomis pareigomis, sprendžiant specialiųjų poreikių turinčių mokinių ugdymosi problemas. Susipažinus su VGC protokolais, matyti, kad posėdžiuose dažniausiai aptariamos mokinių elgesio bei lankomumo problemos, mažiau dėmesio skiriama specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių mokymosi problemų analizei. Iš pokalbio su specialiąja pedagoge paaiškėjo, kad su mokiniams, kuriems skirta individualizuota programa, specialioji pedagogė paskirtu laiku dirba mokinių namuose. Vertinimo savaitę stebėtas logopedinių sutrikimų turinčių pradinių klasių mokinių ugdymas logopedės užsiėmimo. Specialistė taikė tinkamas tokį sutrikimą turintiems mokiniams strategijas: skirti panašius garsus, parinkti tinkamą linksnį, tačiau užduotys mokiniams buvo per lengvos (tai pripažino specialistė pokalbyje po užsiėmimo). Išorinio vertinimo metu stebėtose pamokose specialiųjų ugdymosi poreikių mokiniams mokytojai skyrė kitokias, šiek tiek lengvesnes užduotis, stengėsi papildomai paaiškinti, tikrino ir vertino jų darbą. Gimnazijoje sudaromos palankios galimybės SUP mokinių socialinių bei asmeninių kompetencijų ugdymui dalyvaujant neformaliojo švietimo veikloje ir socializacijos projektuose.

Gabių ir talentingų vaikų ugdymas gimnazijoje tinkamas. Sudarytos palankios sąlygos gabių vaikų gebėjimams atpažinti ir juos vystyti. Siekiant laiku pastebėti gabius mokinius,

gimnazijoje sukurtas Aukštesniųjų gebėjimų mokinių ugdymo aprašas (direktorius 2015–01–02 įsakymas Nr. V-1), kurio tikslas – aukštesniųjų gebėjimų mokinių ugdymo sistemos kūrimas. Mokinių gabumams plėtoti I–II klasėse matematikos, lietuvių kalbos, anglų kalbos dalykų mokymas organizuojamas srautais. Darbas su gabiais mokiniais vyksta papildomai ir po pamokų, ypač ruošiantis konkursams, olimpiadoms. Sudaromos pakankamai geros sąlygos gabumams puoselėti mokinių laisvai pasirenkamuose neformaliojo švietimo užsiėmimuose tiek gimnazijoje, tiek kitose neformaliojo ugdymo įstaigose. Iš pokalbių su gimnazijos bendruomenės atstovais vertintojai sužinojo, jog gabių vaikų ugdymui gimnazijoje skiriamas pakankamas dėmesys. Gabūs mokiniai skatinami tobulėti ir atsiskleisti kultūriniame gyvenime, neformaliojo vaikų švietimo užsiėmimuose, olimpiadose, konkursuose, projektuose. Išorinio vertinimo savaitę gimnazijoje vyko mokinių mokslinė konferencija, kurioje dalyvavo ir Dembavos progimnazijos mokiniai. Iš pokalbių su Mokinių parlamento, VGC nariais, mokytojais nustatyta, kad mokinių laimėjimai yra pastebimi ir vertinami paskatinimais, padėkos raštais, ekskursijomis. Gimnazijos pedagoginėje bendruomenėje kalbama apie gabių ir talentingų vaikų ugdymą, tačiau pripažįstama, kad „*ne visose pamokose skiriamas pakankamas dėmesys gabių mokinių ugdymui*“. Vertintojai pastebi, kad gabių ir talentingų mokinių ugdymo veiksmingumą stiprintų didesnis dėmesys užduočių diferencijavimui ir individualizavimui pamokose, dažniau taikomi aktyvieji mokymo metodai, sudarantys palankesnes sąlygas gabumams vystyti.

Pagalba planuojant karjerą veiksminga (4 lygis) ir yra stiprusis gimnazijos veiklos aspektas.

Pagalba renkantis mokymosi kryptį nepriekaištinga. Mokinių ir jų tėvų informavimas bei konsultavimas dėl mokymosi krypties pasirinkimo pradedamas II klasėje. Klasių vadovai valandėlių metu supažindina mokinius su individualiomis dalykų pasirinkimo galimybėmis ir pasekmėmis, direktoriaus pavaduotoja ugdymui konsultuoja dėl vidurinio mokymo programų, moko sudaryti individualius planus, supažindina su galimybe rinktis ir keisti mokomuosius dalykus, programas, mokymosi kryptį, užtikrina programų tęstinumą ir perimamumą. Kiekvienas mokinis, informuotas apie privalomus mokomuosius dalykus, supažindintas su pasirenkamųjų dalykų ir modulių pasiūla, pasitaręs su tėvais sudaro savo ugdymo planą. Pokalbyje Mokinių parlamento nariai pasakojo, kad mokiniams sudarytos galimybės mokslo metų pabaigoje išreikšti pageidavimus pasirenkant neformaliojo vaikų švietimo būrelius, modulius, pasirenkamuosius dalykus. Mokiniai žino, kad dėl mokymosi krypties pasirinkimo gali būti individualiai konsultuojami klasės vadovų, gimnazijos psichologo asistentės, ugdymo karjerai konsultantų, šiomis galimybėmis pasinaudoja. Analizuodami mokinių poreikius ir pasiekimus, mokytojai, klasių vadovai ir specialistai glaudžiai bendradarbiauja, konsultuoja mokinius jiems renkantis mokymosi kryptį. Kiekvieną pavasarį gimnazijoje tradiciškai organizuojama „Pasirenkamųjų dalykų mugė“, kurioje mokytojai pristato, o mokiniai renkasi dalykus ir modulius. Mokiniams sudarytos galimybės mokytis keturias užsienio kalbas (anglų, prancūzų, vokiečių ir rusų), lankyti ilgalaikes lietuvių kalbos, anglų kalbos bei matematikos konsultacijas, rinktis ir keisti dalykų programas, neformaliojo švietimo būrelius.

Pagalba renkantis mokyklą veiksminga. Ugdymo karjerai darbo grupė teikia informaciją mokiniams renkantis studijas, planuojant karjerą, sudaro sąlygas pažinti individualias savybes, nuostatas, gebėjimus, juos įvertinti atsižvelgus į karjeros galimybes ir reikalavimus. Informaciniame centre įkurtas Ugdymo karjerai centras (toliau – UKC), kuriam tinkamai vadovauja ir veiklą koordinuoja ugdymo karjerai koordinatorės. Jos organizuoja individualias ir grupines konsultacijas, UKC kaupiama informacija profesinio švietimo klausimais, ji visiems mokiniams prieinama, aiški. Pasak ugdymo karjerai specialistės ir kalbintų mokinių, visi žino, kad dėl tolimesnio mokymosi gali ateiti pasikalbėti individualiai. Šia galimybe, pasak specialistės, aktyviausiai naudojasi II–IV klasių mokiniai. Pagalbą renkantis mokyklą pakankamai kryptingai teikia klasių vadovai bei pagalbos mokiniui specialistai, įtraukiami ir mokinių tėvai. Visi 5–IV klasių mokiniai turi savo karjeros planus, kuriuos kiekvieną rugsėjį koreguoja. Šiuos planus klasių vadovai pristato mokinių tėvams susirinkimų metu. 2014–2015 m. m. gimnazijoje įgyvendinti projektai: „Ateities perspektyvos ir galimybės“ (karjeros koordinatorė organizavo mokiniams pristatymą „50 profesijų, kurių atstovai vargiai ras darbą 2020 m.“), „Integruotos ugdymo karjerai dienos“ (mokiniai supažindinti su

pirmaisiais karjeros planavimo žingsniais, darbinės veiklos pasauliu). Gimnazijos interneto svetainėje informuojama apie teikiamą pagalbą planuojant karjerą, informacija skelbiama klasių valandėlių, renginių, individualių pokalbių metu.

Profesinis informavimas ir konsultavimas kryptingai vykdomas klasių valandėlių, renginių, išvykų, susitikimų, paskaitų metu. Ugdymo karjerai specialistės, socialinė pedagogė ir psichologo asistentė pasiskirsčiusios veiklos sritis pagal klasių koncentrus (1–4, 5–8, I–II, III–IV), todėl ugdymo karjerai veikla yra sisteminga ir nuosekli: jaunesniems mokiniams ji orientuojama į supažindinimą su profesijomis, suteikiama informacija, kur rasti medžiagos apie profesijas, vyresnieji vyksta į atvirų durų dienas šalies aukštosiose ir kitose mokyklose. Nemažai informacijos apie tolesnio mokymosi galimybes mokiniai gauna iš išorinių šaltinių – interneto (www.mukis.lt, www.aikos.smm.lt, www.studijos.lt), mokymo įstaigų ir įvairių profesijų atstovų, buvusių mokinių. Pastaruosius klasių vadovai kviečia į klasių valandėles, kad papasakotų apie savo mokymąsi. Taip pat mokiniams organizuojami mokymai, kaip naudotis LAMA BPO sistema. Pirmąją kiekvienų mokslo metų rugsėjo savaitę gimnazijoje tradiciškai organizuojama Karjeros ugdymo diena, kurios metu mokiniams teikiama pažintinė informacija apie darbo rinką, profesijas, organizuojamos išvykos. Klasių vadovai karjeros ugdymą integruoja į klasių veiklą, organizuoja edukacines išvykas, susitikimus, pokalbius, kurių metu mokiniai supažindinami su įvairiausiomis profesijomis. Gimnazija bendradarbiauja su profesinėmis bei aukštosiomis mokyklomis, Panevėžio profesinio rengimo centru, Panevėžio darbo birža, jiems organizuojami profesinio veiklinimo vizitai į tėvų darbovietes, atvirų durų dienas įmonėse, vykstama į Aukštųjų mokyklų mugę. Profesinis informavimas ir konsultavimas tenkina beveik visų mokinių gebėjimus, poreikius ir pasirinkimo galimybes.

Tėvų pedagoginis švietimas turi savitų bruožų (3 lygis).

Tėvų pagalba mokantis, mokytojų ir tėvų bendradarbiavimas padedant vaikams mokytis yra tinkamas, paveikus. Direktorius teigimu, gimnazijai pavyksta užmegzti pakankamai glaudų ir konstruktyvų bei abipusiai naudingą ryšį. 2015–2016 m. m. ugdymo planuose fiksuota pakankamai įvairių mokinių tėvų ir gimnazijos bendradarbiavimo formų. Iš pokalbių su VGC nariais, klasių vadovais, mokinių tėvų atstovais paaiškėjo, kad dauguma šių formų yra taikomos, didesnė dalis suplanuotų bendradarbiavimo formų yra tikslingos ir paveikios. Tėvų atstovų teigimu, viena iš efektyviausių informacijos perteikimo formų yra elektroninis dienynas. Pagalbą vaikui mokantis tėvai teikia daugiausia bendradarbiaudami su klasių vadovais, rečiau – su dalykų mokytojais susirinkimų, individualių pokalbių metu. Kiekvienais metais gimnazijoje vyksta „atvirų durų“ dienos būsimiems pirmokams ir penktokams, organizuojami visuotiniai tėvų susirinkimai. Klasių tėvų susirinkimų metu aptariami ugdymosi rezultatai, aktualūs konkrečiai klasei klausimai (pvz., aptiriamos mokinių adaptacijos problemos, II klasių mokinių tėvai supažindinami su pagrindinio ugdymo programa, pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo tvarka, III klasių – su įvairiais ugdymo turinio individualizavimo aspektais vykdant vidurinio ugdymo programą, su IV klasių mokinių tėvais aptariami ugdymo (-si) rezultatai ir profesijos pasirinkimo klausimai). Direktorius iniciatyva mokinių tėvai susibūrę į Tėvų klubą, kuris teikia idėjų gimnazijai ir stengiasi įtraukti tėvus į bendruomenės veiklas (tradicines šventes, klasių vakarones, bendras išvykas, projektus, sporto varžybas).

Tėvų švietimo politika organizuojama tinkamai. Tėvams organizuojamos paskaitos vaikų auklėjimo, karjeros pasirinkimo, psichologinio atsparumo, specialiųjų ugdymosi poreikių koregavimo, asmens sveikatos temomis. Su paskaitų temomis tėvai supažindinami klasių tėvų susirinkimų metu, atsižvelgiant į jų pageidavimus parengiami susitikimų grafikai. Pokalbyje psichologo asistentė minėjo, kad į susitikimus užsirašo daug tėvų, tačiau nustatytu laiku į paskaitas atvyksta tik dalis užsirašiusių. Analizuojant elektroniniame dienyne tėvų prisijungimo duomenis galima daryti išvadą, kad informacija apie mokinių ugdymosi rezultatus stebima pakankamai sistemingai, savo vaiko pasiekimais labiausiai domisi pradinių klasių mokinių tėvai, mažiau – vidurinio ugdymo pakopos mokinių tėvai. Mokinių tėvai kviečiami dalyvauti visuose gimnazijos organizuojamuose renginiuose, įvairiose akcijose, bendruose kultūros ir sporto renginiuose. Kaip

vieną iš priimtinausių švietimo politikos formų tiek tėvai, tiek klasių vadovai nurodė edukacines veiklas tėvams, nes tai padeda giliau pažinti neformalų gimnazijos gyvenimą.

5. MOKYKLOS STRATEGINIS VALDYMAS

Panevėžio r. Velžio gimnazijos strateginis valdymas veiksmingas (4 lygis), strategija paveiki (3 lygis) gimnazijos vizija, misija ir tikslai, planų kokybė ir dermė, plano įgyvendinimas ir jo poveikis vertinami gerai (3 lygis). Planavimo procedūros vertinamos labai gerai (4 lygis).

Ugdymo įstaigos vizija, misija, filosofija ir tikslai fiksuoti 2014–2016 metų gimnazijos strateginiame plane, skelbiami interneto svetainėje, vidaus tinkle Office 365 ir stende. Gimnazijos filosofijos teiginys „*Mokymasis – prasmės sau kūrimas*“ (M. Teresevičienė) iškabintas ant gimnazijos pastato sienos – kiekvienam kasdien matomas. Gimnazijos strateginiai tikslai – *sąlygų ir strategijų, padedančių mokiniams sėkmingai mokytis, tobulinimas ir įgyvendinimas, aktyvios, partnerystės ir lyderystės grįstos mokyklos bendruomenės formavimas* – aktualūs, susiję su deklaruojamomis vertybėmis, iškelti remiantis įsivertinimo, ugdymo proceso kokybės vertinimo, tyrimų išvadomis. Ugdymo įstaigos vizija – „*Gimnazija, teikianti kokybišką ir įvairiapusį išsilavinimą, kurioje mokosi įvairių gebėjimų ir polinkių mokiniai, kurios siekis – demokratiška, dinamiška, tolerantiška, gebanti darniai gyventi bendruomenė, ugdanti dorą, humanišką, išsilavinusį mokinį, nebijantį pokyčių, gebanti įveikti sunkumus bei įgyvendinti profesinius lūkesčius*“. Iš pokalbių su administracija, mokytojais, tėvais, mokiniais paaiškėjo, kad dauguma bendruomenės narių žino mokyklos siekius, jiems pritaria ir padeda įgyvendinti. Kryptingas IT taikymas, kalbinių ir bendrųjų kompetencijų ugdymas orientuotas į misijos įgyvendinimą. Gimnazijos pasiekimai, formalaus ir neformalaus ugdymo proceso kryptingas organizavimas, bendruomenės sutelktumas, demokratinis valdymas, išorės vertintojų pastebėjimu, rodo, kad vizijos siekiai jau įgyvendinti, todėl gimnazijai vertėtų diskutuoti apie naujus vizijos iššūkius.

Gimnazijos veikla vykdoma vadovaujantis darbo grupės parengtu 2014–2016 metų strateginiu planu, kuris detalizuojamas metiniais veiklos planais. Planavimo procedūros nuoseklios nuo problemų kėlimo, remiantis gimnazijos įsivertinimo duomenimis, iki rezultato. Rengiant minėtus veiklos planus naudojamosi gimnazijos veiklos įsivertinimo duomenimis: giluminio įsivertinimo metu nustatytiems tobulintiniams veiklos aspektams – mokymosi pasiekimų lūkesčiai, pageidaujamo elgesio skatinimas, klasių mikroklimatas – metų veiklos plane numatytos tobulinimo priemonės (pvz., gimnazijos darbo tvarkos taisyklių atnaujinimas, mokinio individualios pažangos aplankų sudarymas). Gimnazijoje sukurtas nuoseklus veiklos įsivertinimo planas: kasmet įsivertinamas strateginio, metų veiklos, Metodinės tarybos, metodinių grupių, bibliotekos, Vaiko gerovės centro (remiantis LR Švietimo ministro 2011 m. rugsėjo 30 d. Nr. V-1795 ir kitais teisės aktais turėtų būti Vaiko gerovės komisija) veiklos planų įgyvendinimas, pildomos kiekvieno mokytojo ir pagalbos mokiniui specialisto įsivertinimo anketos. Remiantis gautais duomenimis tikslingai planuojama veikla. Į planavimo veiklas įtraukiama bendruomenė: problemos išdiskutuojamos Mokinių parlamento, metodinių grupių, tėvų, „Neišardomo trikampio“ susirinkimuose. Diskusijų metu aptariami tobulintini veiklos aspektai ir iškeliami uždaviniai jiems įgyvendinti. Metodinės grupės pagal veiklos ciklogramą numato priemones uždavinių įgyvendinimui, jos aptiriamos bendrame mokytojų susirinkime. Mėnesio veiklos planai kuriami pagal vadybos kokybės filosofiją. Strateginis, metinis veiklos planai pristatomi Gimnazijos, Mokytojų tarybose.

Gimnazijos strateginis ir metinis veiklos planai dera tarpusavyje. Strateginiams tikslams įgyvendinti iškelti uždaviniai ir priemonės tikslingos, orientuojamos į mokinių pasiekimų bei pažangos gerinimą. 2015 ir 2016 metų veiklos planai labai panašūs uždavinių įgyvendinimo priemonėmis, bet antraisiais metais veikla konkretinama ir kryptingai plėtojama. Tai daroma tikslingai, siekiant kokybiško plano įgyvendinimo ir tinkamo rezultato. Dalis laukiamų veiklos rezultatų yra abstraktūs, nepamatuojami. (pvz., „*sėkmingas ugdymo proceso organizavimas*“, „*pagerės pamokų veiksmingumas ir ugdymo proceso kaita*“). Dvejų metų planų tikslo įgyvendinimo kriterijai apibrėžti ta pačia procentine išraiška (75 proc. mokytojų individualizuoja

ugdymo turinį, teikiama pagalba mokantis). Gimnazija rengia metines planų įgyvendinimo ataskaitas, kuriose aprašyti atlikti darbai, tačiau neįvertinta, ar pasiekti planuoti lūkesčiai (pvz., ar 75 proc. mokytojų jau individualizuoja ugdymo turinį?). Strateginiame plane nenumatytas konkretus lėšų kiekis tikslų įgyvendinimo priemonėms. Gimnazijoje yra susitarta dėl ugdomosios veiklos planavimo (ilgalaikių, veiklos planų, dalykų programų) ir šių susitarimų laikomasi. Mokytojų taryboje aptariami planų įgyvendinimo rezultatai, tačiau ne visada pamatuojamas veiklų veiksmingumas ir plano poveikis. Strateginio planavimo grupė kiekvienų metų pabaigoje atlieka tarpinį įsivertinimą ir koreguoja gimnazijos strateginį planą.

Mokyklos įsivertinimas efektyvus (4 lygis).

Ugdymo įstaigoje susitarta veiklos kokybę įsivertinti vadovaujantis Bendrojo lavinimo mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo rekomendacijomis, patvirtintomis Švietimo ir mokslo ministro 2009-03-30 įsakymu Nr. ISAK-607. Įsivertinimo grupei vadovauja direktoriaus pavaduotoja ugdymui. Ši grupė suformuota savanorystės principu. Kadangi įsivertinimas glaudžiai susijęs su mokyklos tobulinimu, t.y. veiklos planavimu, tai nuo pernai metų dvi grupės – veiklos įsivertinimo ir strateginio planavimo – sujungtos į vieną. Grupės nariai teigė, kad supranta įsivertinimo svarbą ir naudą, jie yra skirtingų metodinių grupių atstovai, jaučiasi esą lyderiai. Grupės vadovą įsakymu paskiria gimnazijos direktorius. Pavaduotoja turi įsivertinimo patirties, yra gerai įvaldžiusi „IQES online Lietuva“ (veda seminarus, moko miesto ir rajono mokyklų bendruomenes). Vertintojams pastebėjus, kad ši pavaduotoja vadovauja ir VGC, ir Metodinei tarybai, ir strateginio planavimo bei įsivertinimo grupėms. Kalbinti Metodinės tarybos nariai nurodė, kad pavaduotoja turi daugiau galimybių komunikuoti su visais grupės nariais, geriau žino bendrą mokyklos situaciją, o visi grupės nariai ją vertina kaip kompetentingą ir draugišką žmogų, tačiau vertintojai konstatuoja, kad tokiu būdu gimnazija praranda galimybių ugdyti lyderius iš bendruomenės narių bei per savivaldos organizacijas stiprinti demokratinį valdymą.

Iš pokalbio su įsivertinimo grupe galima daryti išvadą, kad įsivertinimas tapęs integralia mokyklos veiklos dalimi. Jis vyksta planingai, kuriamos ir Mokytojų tarybos posėdyje aptariamos veiklos kokybės iliustracijos, tariantis dėl siektinos veiklos kokybės diskutuojama metodinėse grupėse. Giluminiam įsivertinimui kuriamas ir „probleminių rodiklių krepšelis“. Atsižvelgiama į plačiojo įsivertinimo rezultatus. Pastebėta, kad įsivertinimo ir strateginio planavimo grupės narių patirtys yra skirtingos, tačiau kartu dirbant patirtimis dalijamasi. Atnaujintų įsivertinimo veiklos rodiklių gimnazija dar nėra išbandžiusi, tačiau su jais, kaip ir su Geros mokyklos koncepcija, yra susipažinusi. Pastebėtina, kad „IQES online Lietuva“ instrumentai gimnazijoje naudojami ir mokinių įsivertinimui pamokose. Dažniausi taikomi įsivertinimo būdai – mokinių pasiekimų rezultatų analizė, apklausos naudojantis e. dienyne TAMO, interneto svetaine, „IQES online Lietuva“, pokalbiai su mokiniais, mokinių tėvais, kasmetinio mokytojų įsivertinimo rezultatų duomenys, pasinaudojama jau sukaupta turima informacija – mokyklos vadovų stebėtų pamokų protokolais ir kt. Kasmet bendruomenė, naudodamasi „IQES online Lietuva“ instrumentais, anonimiškai vertina gimnazijos vadovus. Tėvai ir mokiniai įsivertinime dalyvauja ne tik kaip respondentai, bet ir išsako savo nuomonę (pvz., rengė plakatinis pranešimus), teikia pasiūlymus (pvz., mokiniai teikė siūlymus dėl pageidautino elgesio skatinimo, tėvų ir mokinių savivaldos iniciatyva renkamas mokytojų TOP-10 ir kt.). Koordinuojančios įsivertinimą grupės sudėtis nežymiai kinta, todėl įgyta patirtis – viena iš prielaidų, garantuojančių geresnę įsivertinimo kokybę.

Surinkusi, apdorojusi ir išanalizavusi duomenis įsivertinimo grupė rengia veiklos įsivertinimo ataskaitą ir veiklos tobulinimo rekomendacijas gimnazijos bendruomenei, kurios tikslingai panaudojamos rengiant gimnazijos strateginį ir metinius veiklos planus. Gimnazijos patirtis deleguoti įsivertinimo ir strateginio planavimo funkcijas vienai veiklos grupei sudaro puikias sąlygas integruoti įsivertinimo išvadas į planavimo procesus ir tuo būdu tikslingai, remiantis patikimais duomenimis, tobulinti įstaigos veiklą. Įsivertinimo reikšmingumą iliustruoja gimnazijos veikloje įvykę pokyčiai. Grupės nariai išskyrė, kad nuo 2013 m. daug dėmesio skiriama gimnazijos mokinių elgesio (elgesio taisyklės kūrė patys mokiniai) kultūrai ir įsivertinimo duomenys bei mokyklos kasdienybė rodo, kad šioje veiklos srityje akivaizdūs teigiami pokyčiai: išorinio vertinimo savaitę pastebėtas kultūringas visų mokinių elgesys, daugumoje pamokų fiksuotas geras

klasių mikroklimatas. Kaip konkretūs po įsivertinimo atsiradę pokyčiai minėti ir mokymosi lūkesčių lapų įvedimas, pamokų be skambučio iniciatyvos realizavimas, uniformų atsiradimas, valstybinio himno giedojimas (pirmadieniais prieš pirmą pamoką), pagyvėjęs bibliotekos ir skaityklos erdvių panaudojimas edukacijai, savarankiškam mokinių mokymuisi, pastebimai pagerėjęs mokinių elgesys renginiuose, be to, rūpinantis pradinukų sveikata ir saugumu šaltuoju periodu pradėtos rakinti gimnazijos pastato durys ir kt.

Vadovavimo gimnazijai stilius savitas, abu šios temos rodikliai vertinami labai gerai (4 lygis).

Gimnazijos vadovai – direktorius ir direktoriaus pavaduotojos ugdymui bei direktoriaus pavaduotojas ūkiui ir administracijai yra kompetentingi ir įsipareigoję gimnazijai. Direktorius turi I, o pavaduotojos ugdymui – II vadybos kvalifikacines kategorijas. Direktorius ir viena iš pavaduotojų ugdymui yra bendrojo ugdymo mokyklų veiklos kokybės išorės vertintojai. Vadovai savo darbe vadovaujasi aktualia informacija, pasitelkę iniciatyvius ir kompetentingus mokytojus, ugdymo veiklą organizuoja taip, kad gimnazijoje vyrautų mokymosi paradigma: sėkmingai įgyvendinamas mokyklos iniciatyva sukurtas pasidalijimo gerosios darbo patirties ir pagalbos vienas kitam sprendžiant ugdymo problemas „Mokomės mokyti“ modelis, modernizuojamos ugdymosi aplinkos, sėkmingai ugdymo procese diegiamos ir komunikacijai naudojamos IT, ugdomos mokinių bendrosios kompetencijos, tikslingai vykdomas personalo mokymas. Veiksmingai ir kryptingai organizuojama metodinė veikla. Pagal veiklos ciklo gramą planuojama Metodinės tarybos, Vaiko gerovės centro, klasių vadovų veikla, klasės valandėlės ir konsultacijos, mokytojų sklaidos valandos ir apskrito stalo diskusijos. Gimnazijoje išnagrinėta ir išbandoma kolegialaus grįžtamojo ryšio metodika. Vadovavimasis vadybos kokybės filosofija laiduoja gimnazijos pažangą. Gimnazijos vadovai demokratiškai inicijuoja ir organizuoja darbą. Ugdymo įstaigoje veikia demokratiniais pagrindais suburtos savivaldos institucijos: Gimnazijos taryba, Mokytojų taryba, Mokinių parlamentas, Metodinė taryba ir Tėvų klubas. Esminiams klausimams nagrinėti, problemoms spręsti susikūrusios iniciatyvinės veiklos grupės (edukacinių aplinkų kūrimo, projektų planavimo, strateginio planavimo ir veiklos įsivertinimo), kurios sudaromos savanorystės principu dvejiems metams. Savivaldos institucijos, iniciatyvinės veiklos grupės aktyvios, jų indėlis planuojant mokyklos veiklą yra svarus. Gimnazijos taryba svarsto, teikia pasiūlymus ir pritaria strateginiams gimnazijos veiklos dokumentams, finansinėms ataskaitoms, svarsto vadovėlių įsigijimo prioritetus, teikia siūlymus dėl 2 proc. gyventojų pajamų mokesčio gautų lėšų panaudojimo ir kt. Mokinių parlamentas organizuoja pilietiškumo akcijas, organizuoja renginius, padeda organizuoti prevencines veiklas, teikia pasiūlymus gimnazijos veiklos tobulinimui, planavimui, dalyvauja veiklos įsivertinime. Pokalbiuose su savivaldos institucijų atstovais, gimnazijos vadovais paaiškėjo, kad mokytojų ir mokinių, tėvų, vadovų, aptarnaujančio personalo santykiai yra geri, grindžiami tarpusavio pasitikėjimu ir supratimu. Aktualią informaciją apie gimnazijos veiklą bendruomenės nariams yra žinoma: viešai skelbiama susirinkimuose, gimnazijos interneto svetainėje, elektroniniame dienyne, vidaus tinkle „Microsoft Office 365“.

Pedagoginiai ir kiti darbuotojai pasitiki gimnazijos vadovais. Vadovai žino, kurie mokytojai turi lyderio savybių, kūrybiškai išnaudoja jų galimybes bendrų rezultatų siekti, taiko funkcijų delegavimą, pasidalijimą atsakomybėmis. Sudarytos sąlygos pasidalytajai lyderystei skatina bendruomenės iniciatyvas, stiprina atsakomybę už veiklos rezultatus, teigiamai nuteikia gimnazijos bendruomenę kaitai. 28 gimnazijos mokytojai yra nacionalinio lygmens konsultantai: IT, ugdymo turinio konsultantai, karjeros koordinatoriai, 6 mokytojai yra valstybinių egzaminų vertintojai, 5 mokytojai vadovauja Panevėžio rajono mokytojų metodiniams būreliams, 3 yra buvę išrinkti rajono Metų mokytojais. Gimnazijoje inicijuotas mokytojų lyderių TOP-10 rinkimas. 10 proc. gimnazijoje dirbusių mokytojų tapo vadovais. Mokytojai lyderiai organizuoja mokymus ne tik gimnazijos mokytojams, bet ir rajono mokyklų bendruomenėms. Panevėžio švietimo centro informacijoje teigiama, kad Velžio gimnazijos administracija ir mokytojai siūlo įvairias iniciatyvas, aktyviai dalinasi patirtimi: gimnazijos organizuotos „Kūrybinės dirbtuvės 2013“ tapo tradiciniu Panevėžio rajono mokytojų pasidalijimo patirtimi renginiu, 2014 m. Gimnazijos administracija padėjo sukurti kvalifikacijos tobulinimo tinkliuką, gimnazijos mokytojai pateikia programas ir veda

kvalifikacijos renginius rajono, šalies mokytojams. Sėkmingą demokratinį valdymą ir veiksmingą lyderystę, kaip pagrindines gimnazijos veiklos aukštos kokybės sąlygas, liudija ir mokinių skaičiaus didėjimas (nuo 365 (2005 m. pradėjus dirbti dabartiniam direktoriui) iki 532 (2015–2016 m. m.) mokinių). Pažymėtina, jog šis faktas itin svarbus – Velžio gimnazija yra visai šalia Panevėžio miesto, kuriame pakankamai gausus ir įvairus ugdymo įstaigų pasirinkimas.

Personalo valdymas labai paveikus, labai gerai vertinami visi trys pastarosios temos rodikliai (4 lygis).

Gimnazijoje dirba optimalus išsilavinusių ir būtinas kompetencijas turinčių mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų skaičius. Pedagoginei, socialinei pagalbai teikti mokykloje sukomplektuota tinkamos kvalifikacijos, gebančių tenkinti mokinių poreikius specialistų komanda – spec. pedagogė, logopedė, socialinė pedagogė. Psichologinę pagalbą tinkamai teikia iniciatyvi psichologo asistentė. Pagalbą mokiniui teikia ir mokytojo padėjėja. Pokalbiuose tėvai išreiškė didžiulį pasitikėjimą mokytojais, jų kvalifikacija ir kompetencija: gimnaziją renkasi net miesto vaikai, nuolat auga besimokančiųjų skaičius, geri mokinių pasiekimai. Mokytojų kvalifikacijos tinkamumą patvirtina ir geri stebėtų pamokų kokybės vertinimo rodikliai. Pastebėta koreliacija tarp mokytojų kvalifikacijos ir pamokų įvertinimo lygio: kuo aukštesnė mokytojo kvalifikacinė kategorija, tuo aukštesnis pamokos kokybės įvertinimas. Vizito metu darbuotojų netrūko. Jei atsiranda poreikis, laisvoms darbo vietoms užimti organizuojamas konkursas, darbuotojai atrenkami pagal išsilavinimą, kvalifikaciją ir kitas būtinas kompetencijas.

Gimnazijos vadovai pagarbiai ir dalykiškai bendrauja su mokyklos darbuotojais, sudaro sąlygas planingam kvalifikacijos tobulinimui. Pagal pagrindines gimnazijos veiklos kryptis – IT taikymas, kalbinių ir bendrųjų kompetencijų ugdymas – planuojami kvalifikacijos tobulinimo renginiai. Metodinės grupės pateikia kvalifikacijos poreikį Metodinei tarybai, kuri svarsto ir teikia pasiūlymus strateginio planavimo ir įsivertinimo grupei. Atsižvelgiant į prioritetus sudaromas metų „Mokomės mokytis“ modelis, kuriame suplanuotas kvalifikacijos tobulinimas, ugdomasis konsultavimas, atviros ir integruotos veiklos, kolegialus grįžtamasis ryšys. Per pastaruosius trejus metus daugiausiai organizuota ugdymo kokybės, IT panaudojimo ugdymosi procese, klasės valdymo, bendrųjų kompetencijų ugdymo ir vertinimo mokymų. Tradiciškai patirtimis iš individualių kvalifikacijos tobulinimo renginių, stažuotčių, konferencijų dalinamasi Mokytojų sklaidos valandoje. Kasmet apie 10 kvalifikacijos renginių organizuojama pačioje gimnazijoje (visai bendruomenei arba tikslinėms grupėms). Kvalifikacijos tobulinimo renginiai vertinami, informacija panaudojama planuojant tolesnius mokymus. Gimnazijos bendruomenė džiaugiasi, kad už gerą darbą ir iniciatyvas jiems visada padėkojama žodžiu ir raštu, esant galimybėms, darbuotojai paskatinami ir finansiškai. Gimnazijos vidaus darbo tvarkos taisyklėse numatyta darbuotojų skatinimo bei drausminimo sistema. Ugdymo įstaigoje kryptingai ir planingai organizuojamas grupių darbas strategijai įgyvendinti. Pagalbiniai darbuotojai geba tenkinti mokyklos bendruomenės narių poreikius, dirba atsakingai.

Materialinių išteklių valdymas vertinamas labai gerai (4 lygis).

Gimnazijos vadovai supranta finansų valdymo mechanizmą, biudžeto lėšas skirsto pagal teisės aktuose nustatytą tvarką, atsižvelgdami į biudžetinių ir nebiudžetinių lėšų panaudojimo prioritetus. Visas lėšas – tiek mokinių krepšelio, tiek savivaldybės biudžeto – naudoja atsakingai. Mokinių krepšelio lėšų 2015 metais nepakako dėl mokinio krepšelio metodikos. Rajono tarybos sprendimu buvo padidinti asignavimai darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui. Biudžetinių ir nebiudžetinių lėšų tvarkymas yra viešas ir skaidrus: savivaldos institucijose tariamasi dėl mokinio krepšelio lėšų, skirtų mokymo priemonėms, vadovėliams, pažintinei veiklai panaudojimo. Nustatomi prioritetai 2 proc. GPM lėšų panaudojimui. Gimnazijos vadovai geba ne tik užtikrinti optimalią mokyklos veiklą, bet ir pritraukti papildomų projektams vykdyti, ugdymo bazei atnaujinti: Švietimo mainų paramos fondo projektų lėšos sudarė 4788 Eur. (visa dotacijos suma – 39 000 Eur.), Neformaliojo švietimo centro – 13078 Eur. (įsigyta kompiuterių), Ugdymo plėtotės centro – 2988 Eur. (įsigyta kompiuterių), iš savivaldybės biudžeto socializacijos projektams gauta 870 Eur. Kasmet gimnazija surenka apie 4 tūkstančius eurų 2 proc. GPM. Dalis šių lėšų panaudota

kabinetų žaliuzėms įsigyti, stendų gamybai, kanceliarinėms prekėms, šventėms ir renginiams, įsigytos gimnazijos nominacijos simbolis „Išminties medis“.

Gimnazijos materialiniai ištekliai atitinka mokyklų aprūpinimo standartus, įstaigos poreikius šiuolaikiškam ugdymui organizuoti: įrengti trys informacinių technologijų kabinetai, modernios aktų ir sporto salės, informacinis centras, visoje gimnazijoje veikia bevielis internetas, kabinetai aprūpinti daugialypės terpės projektoriais, kompiuteriais, pakankamai vaizdo ir garso technikos, įsigytos trys planšetinių kompiuterių klasės, trys interaktyvios lentos. Mokiniai ir mokytojai žino, kokie ištekliai yra gimnazijoje ir gali jais pasinaudoti. Tam tikslui sukurti „Mainų bankas“ ir „Edukacinės patirties bankas“. Informaciniame centre mokiniai skatinami savarankiškai naudotis gimnazijos ištekliais. 2015–2016 m. m. mokyklos atlikto tyrimo duomenimis, 4 mokiniai neturi namuose interneto prieigos, 2 iš jų mokomi namuose, kitiems 2 mokiniams sudaromos sąlygos paruošti namų darbus informaciniame centre. Gimnazijos apklausos apie IKT panaudojimą duomenimis, 52 proc. mokinių teigia, kad mokytojai dažnai ir tikslingai taiko IT pamokose. Vertintojai fiksavo, kad beveik visose stebėtose pamokose IKT naudotos skirtingais lygmenimis: dalyje pamokų šios priemonės naudotos pamokos organizavimui – mokymosi uždaviniams, užduotims ar vertinimo kriterijams skelbti, dalyje pamokų – efektyviam mokymuisi panaudojant planšetinius ir stacionarius kompiuterius bei įsivertinimui. Daugumoje pamokų (pvz., 6b, Iac kl. lietuvių k., 3a kl. matematika, 3b, 4b anglų k., 7b kl. geografija, 5a kl. tikyba) tinkamai panaudotos internetinės prieigos, portalo „youtube.com“ vaizdo įrašų medžiaga. Pastebėti ir išmaniųjų telefonų panaudojimo mokymuisi atvejai (IIIa kl. lietuvių k., Ib kl. ekonomika). Planšetiniai kompiuteriai tikslingai panaudoti Ic, IVa kl. istorijos, IIab kl. anglų k., IIIa kl. lietuvių k. pamokose. Itin efektyviai naudota PADLET aplinka, TAMO el. dienyno mokymosi siena Ic, IIIa kl. lietuvių k., Ic kl. istorijos pamokose. IIab, 6b kl. matematikos pamokose tikslingai dirbta su dokumentų skaitytuvu, IVa kl. fizikos pamokoje veiksmingai naudoti Activ Expression apklausos pulteliai. Kūno kultūros, technologijų, muzikos pamokose efektyviai naudoti papildomi informacijos šaltiniai ar dalykui tinkamos priemonės. Apibendrinti mokymosi aplinkos vertinimai pateikti 9 lentelėje.

Mokymosi aplinkos stebėtose pamokose apibendrintas vertinimas (N=107)

9 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai
36 pamokos	54 pamokos	17 pamokų
33,6 proc.	50,5 proc.	15,9 proc.

Iš 9 lentelės duomenų matyti, kad šiuolaikiška mokymosi aplinka kurta 84,1 proc. stebėtų pamokų.

Gimnazijos vadovai rūpinasi mokinių pavėžėjimo klausimais – įsigyti 2 autobusai, ieškoma finansinių galimybių mokinių prašymo – įrengti stotelę laukiantiems autobuso – įgyvendinimui, mokykla rūpinasi tinkamu kabinetų apšvietimu, tačiau vizito metu dalies kabinetų apšvietimas neatitiko Higienos normos. Nepaisant to, kad įstaigos indėlis apsirūpinant materialiniais ištekliais yra svarus, dalies problemų, pvz., pastato renovacijos, pati gimnazija neišspręs – tam reiktų išorės, pirmiausia įstaigos savininko, pagalbos.

Ugdymo procesas, neformaliojo švietimo užsiėmimai, kultūriniai renginiai, varžybos vyksta saugioje ir jaukioje aplinkoje. Beveik visos gimnazijos erdvės – informacinis centras-biblioteka, muziejus, galerija „Baltoji niša“, kurioje sistemingai organizuojamos parodos, vidinis kiemelis, su įrengta lauko klase, universali sporto aikštelė ir kt. – pritaikytos edukacijai. Gimnazijoje pakanka mokymosi vietų mokiniams, įrengti ir darbo priemonėmis aprūpinti mokomųjų dalykų kabinetai, paruošiamieji. 95 proc. kabinetų atnaujinti suolai. Visi pagalbos mokiniui specialistai, administracijos darbuotojai turi atskirus, jaukius, patogius ir aprūpintus šiuolaikine technika kabinetus. Gimnazijos aktų salė, kurioje įrengta moderni technika, naudojama judriosioms pertraukoms organizuoti. Sporto salė renovuota, moderni, didžiausia ir geriausia apskrityje, joje yra 260 vietų žiūrovų tribūnos. Šia sale naudojasi Velžio bendruomenė, joje organizuojamos ne tik gimnazijos varžybos. Pastato būklė ir estetinis vaizdas geras: perdengtas ir apšiltintas stogas, pastatytas ketvirtas – mansardinis aukštas su moderniais kabinetais, pakeisti

langai, sutvarkytas vidinis kiemelis, mokinių pageidavimu, tėvų iniciatyva įrengtas bufetas. Nupirkta nauja virtuvės įranga ir baldai valgyklai. I aukšte įrengtoje drabužinėje mokiniai patys kabina drabužius – atsisakyta rūbininko, nes įrengtos stebėjimo kameros užtikrina saugumą. Aptarnaujantis personalas aprūpintas švarai ir tvarkai palaikyti reikiamomis priemonėmis. Didelis dėmesys skiriamas ir poilsio zonų įrengimui: pradinukams klasėse įrengtos poilsio vietos, koridoriuose yra suolelių, sėdmaišių, laisvą laiką mokiniai leidžia galerijoje „Baltoji niša“. Patalpų stygiaus problema sprendžiama dalį erdvesnių koridorių erdvės panaudojant kabinetų įrengimui. Edukacinių aplinkų grupė kiekvienais metais organizuoja gražiausių kabinetų apžiūros konkursą ir įteikia dviejų geriausių kabinetų mokytojams pereinamus prizus.

III. GIMNAZIJOS SAVĖS VERTINIMO VEIKSMINGUMAS

Panevėžio r. Velžio gimnazija vykdydama įsivertinimą Gimnazijos tarybai pritarus vadovaujasi veiklos kokybės įsivertinimo rekomendacijomis (2009 m. kovo 30 d. Nr. ISAK-607). Veiklos įsivertinimo grupės darbui vadovauja direktoriaus įsakymu paskirta pavaduotoja ugdymui, kuri yra sukaupusi įsivertinimo patirties, įvaldžiusi „IQES online Lietuva“ platformos instrumentus (šia patirtimi pavaduotoja dalijasi su kitomis švietimo įstaigomis – veda seminarus). Pastaruoju metu įsivertinimo ir strateginio planavimo grupių funkcijos yra sujungtos – suformuota viena grupė. Mokykla turi komandinio darbo patirties, todėl tokiu būdu įsivertinimas tapo kokybiškos vadybos dalimi.

Platusis įsivertinimas derinamas su strateginio planavimo ciklu. Įsivertinimo grupė atlieka bendruomenės narių nuomonių tyrimus, remiantis jais, kartu su Metodine taryba ir administracija parenka giluminio vertinimo rodiklius. Giluminiam įsivertinimui kuriamos ir pedagogų bendruomenėje svarstomos veiklos kokybės iliustracijos. Įsivertinimo procese dalyvauja beveik visi bendruomenės nariai: mokiniai nuolat pildo Mokinio asmeninės pažangos stebėjimo aplanką, įsivertina savo sėkmę, klasių vadovai stebi mokymosi asmeninę pažangą, administracija stebi ir vertina ugdymo kokybę, mokytojai kiekvienais metais įsivertina savo veiklą pagal susitartus kriterijus. Gimnazija yra sukūrusi nuoseklaus veiklos įsivertinimo sistemą, tikslingai orientuotą į įsivertinimo poveikį mokiniui, mokytojams, vadovams – tokiu būdu įsivertinimas tapo integralia mokyklos veiklos dalimi. Kaip metodas mokytojų profesinėms kompetencijoms stiprinti gimnazijoje diegiamas kolegialus grįžtamasis ryšys. Pastebėtina, kad gimnazijos vadovai, mokytojai puikiai supranta įsivertinimo paskirtį ir naudą gimnazijos tobulinimui. Įsivertinimo išvados ir rekomendacijos svarstomos Mokytojų ir Gimnazijos tarybų posėdžiuose, skelbiamos interneto svetainėje.

Įsivertinimo duomenimis planuodami veiklą naudojami administracija, Metodinė taryba, klasės vadovai, Vaiko gerovės centras ir kt. Išorės vertintojai vizito metu ne tik analizuodami planavimo dokumentus, bet ir stebėdami kasdienį mokyklos gyvenimą turėjo galimybių įsitikinti, kokį poveikį daro įsivertinimo grupės inicijuoti pokyčiai: mokinio elgesio taisyklių laikymosi stebėjimas kas pusmetį, taikomos Trišalės mokymosi sutartys, „Drausminės kopetėlės“, mokinių mokymosi lūkesčių fiksavimas, formuojami mokinių pasiekimų aplankai ir kt., tai, kad pastaruoju metu veikla, pasirinkus tobulinti mokyklos kultūros rodiklius, akivaizdžiai davė teigiamų rezultatų – vertintojai sritį „Mokyklos kultūra“ įvertino labai gerai (tik 4 pastarosios veiklos rodikliai įvertinti gerai).

Atlikdama veiklos įsivertinimą gimnazija vadovaujasi ir kokybės vadybos (duomenimis grįstos išvados) ir besimokančios organizacijos (mokymosi, stebėjimo, grįžtamojo ryšio teikimo, refleksijos) principais.

Gimnazijos bendruomenė jau yra susipažinusi su Geros mokyklos koncepcija, atnaujintais įsivertinimo rodikliais.

Mokyklos KONTEKSTINIŲ duomenų suvestinė
(pateikiama su išorinio vertinimo ataskaita kaip priedas)

Bendra informacija apie mokinius, mokytojus, vadovus

Mokinių ir klasių komplektų skaičius skirtingais mokslo metais	Mokslo metai	Komplektų skaičius	Mokinių skaičius
	2013–2014	26	516
	2014–2015	26	519
	2015–2016	26+2	532

Mokinių, paliktų kartoti kursą, skaičius	2013-2014 m. m.	2014-2015 m. m.	2015-2016 m. m.
	1 (1b kl.)	1 (1a kl.)	

Mokytojų skaičius	Mokslo metai	Skaičius
	2013–2014	55
	2014–2015	56
	2015–2016	59

Vadovai (nurodyti pareigybes)	Vadybinės kategorijos (mokyklos vertinimo metu)
Rimtas Baltušis, gimnazijos direktorius	Pirma vadybinė kategorija, įgyta 2011–05–13
Violeta Brazdžiuvienė, direktoriaus pavaduotoja ugdymui	Antra vadybinė kategorija, įgyta 2007–04–26, atitiktis 2015–11–25.
Silvija Šukevičienė, direktoriaus pavaduotoja ugdymui	Antra vadybinė kategorija 2014–06–16

Socialinio, ekonominio konteksto duomenys

Mokinių šeimos*	2014–2015 m. m.	2015–2016 m. m.
Socialiai remtinos šeimos	9 šeimos, 12 vaikų	13 vaikų
Probleminės šeimos	4 šeimos	4 šeimos
Disfunkcinės (asocialios) šeimos	9 šeimos	9 šeimos
Pilnos šeimos	-	410 vaikų
Nepilnos šeimos	120 vaikų	120 vaikų

* Jei mokykla tokių duomenų nerenka, neanalizuoja ir jų negalite jų pateikti, prašome tai pažymėti.

Mokinių pavėžėjimo poreikis	Iki 3 km		Virš 3 km	
	Pagal ŠVIS duomenis	Mokyklos patikslintais duomenimis	Pagal ŠVIS duomenis	Mokyklos patikslintais duomenimis
Veža mokinių tėvai				
Veža mokykla			331	331

Mokiniai, gaunantys nemokamą maitinimą	Mokslo metai	Mokinių skaičius	Procentas nuo bendro (m. m.) mokinių skaičiaus
	2014–2015	113	22 proc.
	2015–2016	103	19 proc.

Kita informacija

Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, skaičius (iš viso)	2013–2014 m. m.	2014–2015 m. m.	2015–2016 m. m.
	68	77	112

Neformalusis švietimas*	Mokykloje	Už mokyklos ribų
Lankančių mokinių skaičius:	281	154

* Prašytume pastaboje pažymėti vaikų, lankančių mokykloje vieną ir kelis būrelius skaičių (pvz., 25 vaikai lanko 1 būrelį, 9 – kelis būrelius). Jei mokykla tokių duomenų nerenka, neanalizuoja ir jų negalite jų pateikti, prašome pažymėti ir tai.

Pastarieji dveji mokslo metai	Vidutiniškai 1 mokinyms per mokslo metus praleido iš viso pamokų					Vidutiniškai 1 mokinyms per mokslo metus praleido pamokų dėl nepateisinamų priežasčių				
	Vidutiniškai	1-4 kl.	5-8 kl.	9-10 kl.	11-12 kl.	Vidutiniškai	1-4 kl.	5-8 kl.	9-10 kl.	11-12 kl.
2013-2014	61,4	37,3	61,1	85,6	83,4	12,6	2,7	11,2	29,3	17,7
2014-2015	64,3	45,9	67,7	79,3	75,8	11,4	2,7	9,7	19,8	24,7

Mokslo metai	Rajono (miesto) renginiuose		Šalies renginiuose		Tarptautiniuose renginiuose	
	Dalyvavusių mokinių skaičius	Prizininkų / laureatų skaičius	Dalyvavusių mokinių skaičius	Prizininkų / laureatų skaičius	Dalyvavusių mokinių skaičius	Prizininkų / laureatų skaičius
2013-2014	124	72	251	31		
2014-2015	156	116	148	62	25	25

Projektai	Socialiniai	Mokomieji	Bendruomenės	Tarptautiniai
Skaičius	6	24	1	8

* Socialiniai projektai – socialinius emocinius įgūdžius formuojančios programos ir projektai, nukreipti į santykius ir mikroklimatą („LIONS QUEST“, „Antras žingsnis“ ir t.t.);

* Mokomieji projektai – dalykiniai ir informaciniai projektai (pvz. karjeros ugdymui, psichikos sveikatai, žalingiems įpročiams ir t.t.);

* Bendruomenės – projektai, kurie vyksta už mokyklos ribų su kitomis organizacijomis (pvz. su senelių ar vaikų globos namais ir t.t.);

* Tarptautiniai projektai – visi projektai, kuriuose tiesiogiai dalyvauja kitos šalys (pvz. įvairūs mokinių mainai, stažuotės ir t.t.).